

Stev. 34

Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post Office
at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879

Chicago, Ill., 26. avgusta 1910

Kdor ne misli svobodno, se ne more
boriti za svobodo!

Leto IX

Razgled po svetu.

AVSTRIJSKO-OGRSKA.

Iz Ljubljane, glavnega mesta Kranjske, se poroča, da je cesar odklonil potrditev župana Hribarja ljubljanskim županom. —

Dunaj, 24. avg. Z prepovedjo izvoza živine in mesa ne bo nič. Ministrstvo se je več ur posvetovalo, toda prišlo do zaključka, da je taka prepoved nemogoča. V prvi vrsti, tako se je konstatovalo, je ogrska vlada proti. In v drugem je prepoved nemogoča vsled trgovinske pogodbe z Nemčijo.

Vendar je sklenila vlada, vsled neznosne draginje mesa, da dovoli uvoz živine in mesa iz Argentine, Rumunije in Srbije. Državne železnice so za prihodnje tri mesece znižale pristojbine za prevažanje mesa za 50 odstotkov, in dujaški občinski svet tudi za toliko časa in toliko odstotkov užitniški davek.

RUSIJA.

Petrograd, Rusija, 24. avgusta. Tedensko poročilo o koleri v Rusiji naznanja 23,944 novih slučajev obolenja, in 10,723 smrtnih slučajev. S tem je naraslo število na koleri obolelih oseb za to leto na 112,985. Od teh jih je umrlo 50,287, torej 44.5 odstotkov. Te številke je naznanil zdravstveni urad. Poročila Rdečega križa namigavajo na to, da je v resnici obolelo za koleru še več oseb in jih več umrlo. Sicer pa je, pri taki obsežnosti te nalezljive bolezni, nemogoče, vsak slučaj registrovati.

NEMČIJA.

— V Borkum je aretovala policija nekega mladega Angleža, in ga vrgla v ječo. Baje je vohun. Fotografiral je utrdbi pri Borkum, in one na otoku Wangervooq v Severnem morju.

— V Berlinu na Nemškem so imeli pred kratkim zopet lepo svinjarsko obravnavo, v katero so bile zapletene seveda le "odlične" osebe. Žena bivšega nemškega polkovnika Oersmanna je namreč naperila tožbo proti baronu Gagern, vpokojenemu generalu nemške armade. V tožbi ga dolži, da je oče njenih dveh, izven zakona rojenih otrok. Baron in general Gagern se je namreč pečal z go. Oersmannovo, katere mož si ni upal, kakor polkovnik, nastopiti proti svojemu predpostavljenu. Končno pa le ni mogel gledati in trpeti tega razmerja in se je podal v inozemstvo. — Pri obravnavi se je nadalje ugotovilo, da je general Gagern zapeljal mnogo soprog in hčer svojih podrejenih častnikov, in da ima na vesti smrt nekega slikarja, ki se je ustrelil, ko mu je Gagern onečastil nevesto!

Oersmannovo, ki je zahtevala v tožbi za odgojo generalovih otrok 120,000 mark, je sodišče odklonilo! Morajo vladati res lepe razmere v "kulturni" Nemčiji, kjer so take in enake svinjarje na dnevnem redu. —

ŠPANSKO.

San Sebastian, Španja, 23. avgusta. V Triano je napadlo 200, z palicami oboroženih štrajkarjev 20 mož, ki so delali na progi premogorovne železnice. Sedem štrajkarjev je ranjenih, 17 aretovanih.

V Bilbao, kjer štrajkajo premogarji, je položaj jako težaven, namreč za vlado, ki je pa vendar toliko poštena, da se ne ukloni lastnikom premogovih rogov, ki zahtevajo silovito postopanje napram štrajkarjem. Vlada pravi, da noče prelijanja krvi, in tako štrajkujočim premogarjem za sedaj ne grozi nevarnost od strani vojaštva.

— Spor med špansko vlado in Vatikanom še ni poravnal. Ministrski predsednik Canalejas se noče ukloniti, Vatikan pa ne poudari. Končno se bo pa le moral, drugače se zna prigraditi, da odklenka katoliški cerkvi v Španiji za vedno... Velike škode ne bi bilo za revno in po cerkvi izmagan špansko prebivalstvo...

FRANCIJA.

Parizki "Journal" je razpisal nagrado \$40,000 za tekmovalni let med Parizom, Berlin, Brusljem in Londonom. Tekma v zrakoplovbi boče leta 1911.

— Francozki minister mornarice, Admiral de Lapeyriere, se z vso vneto poganja za to, da se rabi v prihodnje letalne stroje v pomorskih bitkah. V neki izjavi je izrazil admiral željo, da bi zavzemalo francosko brodogradnjo v prihodnje v zrakoplovbi prvo mesto med drugimi državami, kakor ga zavzema, kar se tiče podvodnih čolnov.

"Za stroške ene same križarke," je rekel nadalje minister, "imamo lahko tisoče letalnih strojev, ki bi v slučaju morske bitke dobro služili."

ITALIJA.

V Italiji se je pojavila kolera, ki gospodari strahovito tudi na Ruskem. Iz Bari na Italijanskem prihaja poročilo, da je tekem 24 ur obolelo v Trani 9 oseb za koleru, in 13 smrtnih slučajev je javljenih; v Barletta 10 novih slučajev obolenja in 4 smrtni; v Andira 3 slučajji obolenja in 1 smrtni, ravnotako v Margherita Savoia, in 1 smrtni slučaj ter 4 obolenja v Corignola, kakor tudi v San Ferdinando.

Ljudstvo je vse zbegano in prestrašeno, in se seli v velikem številu iz vzgroženih krajev.

ANGLEŠKA.

London, 24. avgusta. Na pečine Quelpot-otokov je zavozila oklopna križarka "Bedford" in njeno stanje je tako obupno, da je vsaka rešitev izključena. Častniki in možje je rešeno.

Nesreča se je pripetila, ko je križarka preizkuševala hitrost v vožnji. Kmalu pa je dobila luknjo in voda je pričela vhajati v ladjo. Križarka "Bedford" razrine vode za 9800 ton, in je bila izdelana leta 1908 s stroški \$3,530,000. Imela je štirinajst 6 palčnih topov in je vozila z hitrostjo 23 vozlov na uro. Možje je šlo 537 glav. Pri nesreči je izgubilo življenje osemnajst mornarjev.

PORTUGALSKO.

Lisbona, 24. avgusta. Časniki prinašajo vznemirljiva poročila o zaroti klerikalne stranke, ki hoče padec portugalske vlade, in mesto iste vojaško diktaturo.

"Seculo" trdi, da je privedla velika nezadovoljnost klerikalne stranke z vladno liberalno politiko, isto do organiziranja revolucije, ki naj povzroči vladin padec. Prvi cilj revolucije bi bil, uničiti republikance. "El Mundo" pravi, da se je že več polkov pridružio gibanju, in da se je vojvoda Oporto, dedič portugalskega prestola, zastražil v trdnjavi. Listi pišejo, da je vse razburjeno in da je vojaštvo in mornarica noč in dan pod orožjem. Dasi vlada molči, se vendar pripravlja na mogočo vstajo.

AUSTRALIJA.

Sidney, Avstralija, 25. avgusta. Delavska stranka izredno napreduje. Po zmagi pri volitvah, ki so spravile "Labor Party" na krmilo, prihaja iz Južne Avstralije zopet poročilo o novi zmagi delavske stranke. Delavci so izvojevali zmago, dasi so se proti njim zavzeli konservativci z liberalci, ki so se na vso moč trudili, da bi obdržali kontrolo nad državo. Izid volitev je bil povsodi, posebno v glavnem mestu Adelaide, sprejet z velikim veseljem.

Delavska stranka je že naznanila, da bo pognala požrešne "landlorde" iz dežele, da boe truste podržavila, ter v Rusiji zatirane Jude, in druge zatirane narode v evropskih državah, pozvala, naj se naselijo.

New South Wales je druga država, kjer pride delavska stranka v kratkim na krmilo. Vodje starih strank so že izjavili, da pri prihodnjih volitvah ne upajo na kako zmago. Če zmagajo delavci tudi v New South Wales, bodo kontrolirali tri države izmed šestih, ki tvorijo zvezo.

Iz delavskih krogov.

Premogarski delavci v Illinoisu so še vedno prisiljeni praznovati, ker se glavni operatorji še niso podali in nočejo ugoditi delavskim zahtevam. — Pri zadnji izredni konvenciji mednarodne premogarske zveze, ki se je vršila v Indianapolis, Ind. je bil navzoč tudi bivši predsednik organizacije, John Mitchell. Ta se je odločno postavil na stran premogarskih delavcev in je grajal Lewisa, ki je hotel na svojo roko skleniti kompromis. Tako postopanje je po statutih organizacije U. M. W. of A. nepravilno in Mitchell je izjavil, da bi tudi sam glasoval proti kompromisu, če bi bil vplesen v kakem premogovem rovu.

Po glasovanju se je izkazalo, da je pretežna večina zborujočih glasovala proti Lewisovemu kompromisu. Vsled tega se operatorji zelo hudujejo za konvencijo, kar jim pa nič ne pomaga.

Operatorji se nahajajo v velikih škripeih. Kakor vsa znamenja kažejo, ni več daleč čas, ko bodo morali priznati delavske pravice in podpisati pogodbo, katere je bila sprejeta na premogarski konvenciji v Peoria.

Iz pismen in dopisov, ki nam jih pošiljajo naročniki in štrajkarji, razvidimo, da jim večmesečna borba še ni vzel poguma, in da se zavedajo, kako velikega pomena je sedanji štrajk.

V terek je zboroval "Advisory Board" lastnikov illinojskih premogovih rogov v Chicagu. Protestoval je proti načrtu postavbe za delavsko varnost, katero je izročil guverner posebnim komisijam, da jo izvede. Premogarski baroni so mnenja, da se mora to vprašanje temeljito pretehtati v postavo ne smejo priti kake točke, ki bi jim mogle škodovati. Seveda ne! Najprvo profit, potem šele življenje in zdravje delavcev — ali pa tudi potem še ne; saj jih je dovolj... Tako mislijo delavski izkoriščevalci, ki bodo pa tudi enkrat prišli do prepričanja, da je delavec, ki mu polni žepe, še vedno nekaj več, kakor pes, katerega svobodno tepe...

Tu podajamo delovanje konvencije v Indianapolisu: Trajala je 10 dni. Delegatov je bilo navzočih 1147. Stroški konvencije znašajo povprečno \$100,000.00.

Konvencija je odobrila nastop illinojskih premogarjev, ter priznala vse štrajke, kot potrebne, in potrdila zvišanje doklad (assessment) v podporo istih.

Složnost med glavnimi in okrožnimi uradniki se pa ni dosegla, ampak se so se isti še bolj razdvojili.

Illinojska delegacija se je veselo in zmagonosno vrnila.

Iz Westmoreland štrajkarskega okraja ni nobenih poročil, ki bi javljala, da se je položaj izpremenil. Vse je še pri starem. Štrajkujoči premogarji se dobro držijo, prireajo zborovanja in parade, in tuptam se tudi primeri, da naklestijo kakega skaba. Vendar skabov ni toliko, da bi se moglo v rovih izdatno obratovati. V nezapadljivih trmoglavosti se lastniki premogovih rogov za sedaj še nočejo podati, ko so se vendar že morali prepričati, da ne pridejo naprej s skabi in da imajo samo izgubo, ki postaja vsak dan večja.

Ogromne svote požro najeti deputiji in drugi taki, ki skušajo vedno štrajkarje razdražiti, da bi prišlo do spopadov, kjer bi imeli prilžnost pokazati svojo izurjenost v streljanju. Štrajkarji se zadržujejo mirno, vendar pri izizvalnem nastopanju plačanih kompanijskih hlapcev ni nič čudnega, če jim tuptam zavre kri in se spoprimejo.

Natančneje je razviden sedanji položaj v Westmoreland okraju v naših dopisih.

Svobodomisleci! Naročajte, priporočajte in razširjajte naš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega poštanega prizadevanja!

SVINČENKE IN GLASOVNICE.

Organizirano delavstvo v Columbus, O. dobiva sedaj svinčence v zameno za glasovnice. To je grozovita istina. Toda brezmiselnost bi bilo, se sedaj jokati nad to nesrečo. Raje skušajmo profitirati kaj od tega, ter gledati, ako bi ne bilo mogoče, dobiti še kaj dobrega pa makar tudi od neusmiljenih svinčenk, ki delajo sedaj luknje v delavčevu kožo v Buckeye kapitolu.

Vzrok štrajka je sledeči: Sprevodniki in motorjeni na polučnih železnicah v mestu Columbus so šli na štrajk, da bi tako prisilili družbo, zvišati jim plačo, katere jim mirnim potom niso hoteli priznati. "Ugledni" meščani, ki la-stujejo to in druge korporacije, so se jim postavili v bran. Župan je razvrstil policijo, ter zaprisegel veliko število novih, ki naj pomagajo streti štrajk. Istotako je naredil sheriff. Guverner je poslal na pomoč državno milico, tri polke, ker je želel, kakor se je sam izrekel, videti štrajkarje stradati. Eden izmed državnih senatorjev je zaprosil, da bi smel voditi vojaštvo, kar se mu je tudi dovolilo. In ta senator ni bil nihče drugi, ko oni notorični Dick, autor sam svojega militarizma.

Plača vojakom dnevno znaša \$7.642.34. Že z enodnevnno plačo vojaštvu bi se lahko odpomoglo, kar bi znašalo za celo leto več, kot kar štrajkarji zahtevajo. Toda ne, sužnje se mora pritisniti k tlom, z denarjem davkoplačevalcev se naj sužnje priklene in izstrada.

Guverner Harmon, ki je dal vojaštvo na razpolago je demokrat in izvolilo ga je delavstvo, drugače bi nikdar ne bil guverner v republikanski državi. Senator Dick, načelnik istega vojaštva, je republikanec, in sedaj voli nezavedno delavstvo!

Delavci v Columbus, ki ste izvolili Harmona guvernerjem, in republikansko legistlaturo, ki je poslala Dicka v državni senat, dobivate sedaj svinčence za glasovnice. Prav vam je!

Hoteli so, kakor so takrat rekli, nekaj pokazati za svoje glasovanje. Bogme sedaj to lahko store. Guverner Harmon, polkovni-general Dick in župan Marshall so oni, na katere ste lahko sedaj ponosni.

Proti goljufivemu tehtanju.

Wilkesbarre, Pa. 21. avgusta. — Nadaljnji 1300 premogarjev "Penn. Coal Comp.", ki so delali v Old Forge majni, je šlo na štrajk, ker so bili pri tehtanju premoga vedno goljufani. Iz istega vzroka je zaštrajkalo pred kratkim 12,000 premogarjev te družbe. 300 štrajkarjev čuva vhode k rovom in zavrnejo vsakega, ki hoče iti na delo. Družba je brozjavila po konštablerje in posebne policije, ki naj bi nagnali strazhe. Unijski uradniki skušajo poravnati spor. Delavci so enoglasno izjavili, da se ne pustijo še naprej goljufati pri tehtanju premoga.

Štrajk v delavnicah "Parish Manufacturing Co." v Reading, Pa.

V delavnicah "Parish Manufacturing Co." v Reading, Pa. so delavci zaštrajkali. Delavci pripadajo organizaciji "Industrial Workers of the World" in niso mogli dalje prenašati slabega ravnanja v tovarnah, in to za sramotno nizko plačo. Pred nekaj dnevi je prišel organizator Jos. J. Ettor iz McKees Rocks v Reading, da bi stal na strani štrajkarjev. Komaj je razdal med delavce nekaj letakov, so ga že pustili tovarnarji aretovati in zapreti. Pomožni superintendent Applebee je bil istotako aretovan, ker je napadel štrajkarje. Trije delavci, ki so razdajali letake, so morali v luknjo. Mayor je prepovedal zbiranje na ulicah.

Prebivalstvo mesta Chicago.

Poročilo iz Washingtona naznanja, da ima mesto Chicago po letošnjem državnem ljudskem štetju 2,135,000 prebivalcev. Podrobnosti še niso naznanjene.

Razne novice.

Velikanski gozdni požari.

Washington, D. C. 24. avgusta. V zvezinem gozdarskem uradu so naznanili, kako je sedaj stanje v krajih, kjer divjajo gozdni požari. Položaj se je izboljšal v okrožju Missoula in veter ni več tako močan. 33 ognjegasecev je smrtno ponesrečilo v pokrajini Lolo in Cour d'Alene, in dva sta težko ranjena. Življenje je izgubilo mnogo ljudi, a natančnega števila ni mogoče ugotoviti. Mnogo oddelkov, ki se bojujejo proti ognju, je v skrajni nevarnosti. Vsi kraji v St. Regis in Salteze pokrajini so pogoreli. Požari v pokrajini Missoula so pod kontrolo, toda drugo-đi še vedno gori. Kraj Troy je sedaj v veliki nevarnosti.

V Montani je baje izgubilo življenje 600 mož, ki so hoteli pogasiti gozdne požare. Usoda 200 ognjegasecev v St. Joe River-pokrajini, 25 milj iztočno od Wallace, Idaho, je naznana. Najbrže so ponesrečili, ker že več dni ni od njih nikakega poročila.

Razum v državi Idaho, so napravili požari v zapadni Montani, velikansko škodo. Cele naselbine in mesta so pogorela in v plamenih je našlo smrt mnogo ljudi in živine. Vendar najnovejša poročila niso več tako vznemirljiva, kakor so bila ona pred nekaj dnevi. Deloma so požare pogasili, ali vsaj omeljili silni nalivi. Vendar mora biti škoda uprav velikanska.

Nesramno delavsko izkoriščanje.

Državni tovarniški nadzornik Davies je imenoval slučaj Mrs. Adarine Bazrow, 1233 Penn St. v Chicagu, višek nesramnega delavskega izkoriščanja. Omenjena Adarina Bazrow je bila vpislena v neki tovarni za smodke in je morala delati od 5. ure zjutraj do 6. ure zvečer za "plačo" 40 centov na dan. S tem denarjem je morala preživljati svoje tri otroke. Nadzornik Davies hoče preskrbeti revni ženi druge službo, in poklicati njenega dosedanjega delodajalca na odgovor. V isti tovarni je delala tudi dvanajstletna Bazrowa hčerka, ki je zaslužila na teden \$1.60, ali manj kakor 27 centov na dan. Delati je morala od 6:45 zjutraj do 5:30 zvečer. S svojim zaslužkom je zvišala tedenski dohodek rodbine na cele \$4. Nadzornik Davies je mnenja, da se še druge delavske moči tako nesramno izkoriščajo in bo nadaljeval z preiskavo.

Rusi v San Francisco.

Honolulu, Hawaii, 23. avgusta. 80 ruskih delavcev, ki niso zadovoljni z tukajšnjimi razmerami, se je ukrelo na parnik "Wilhelmina", ki jih odpelje v San Francisco. Ti ljudje so del velikanske ruske delavske čete, ki je prišla pred nekaj časa na Hawaii, da bi delali na sladkornih nasadih.

Pomoč za Japonsko.

Na vprašanje iz Washingtona, je naznanil poslanik O'Brien v Tokio, da bi darila amerikanske družbe Rdečega križa za vsled zadnje vodne katastrofe na Japonskem, prizadeti hvaležno sprejeli. Mogoče bode začela nabirati amerikanska družba Rdečega križa darove.

Labor Day.

Dne 5. septembra je postavni delavski praznik in vršijo se povsodi priprave, da delavci ta dan dostojno proslave. — Pri tem se spominjamo štrajkarjev v Pennsylvaniji, Illinoisu, Kansasu in drugod, ki morajo vsled trme kapitalistov že več mesecev praznovati...

Dr. Crippen na povratku.

22. t. m. je odplula ladja Megantic po St. Lawrence reki na odprto morje, z dr. Crippenom in njegovo ljubico, bivšo stenografko Ethel Leneve, nazaj na Angleško, kjer ju čaka zaslužena kazen za storjeno grozodejstvo umora Crippenove žene.

Carpenterji izgubili štrajk.

Evansville, Ind., 20. avgusta. Po zelo burni seji, pri kateri je prišlo celo do dejanskih spopadov, je bil proglašen štrajk, ki se je pričel v aprilu in pri katerem so bile prizadete vse tukajšnje unije, končan. Organizatorja Loos, ki je nagovarjal navzoče, naj vstrajajo, je nek štrajkar napadel, in le pametnim elementom se je zahvaliti, da ni prišlo do večjih rabuk.

Konvencija organizacije "Moose".

22. t. m. se je v Baltimore, Md. pričela konvencija organizacije imenovane "Moose" (Moose-jelen). Na konvenciji se je sklenilo, da v naprej ne bode več v organizacijo sprejemali saloonerjev to je krmarjev. Tudi "Knights of Pythias" organizacija je to že davneje na svoji konvenciji sklenila. Podobno so storile že vse večje organizacije na svobodomiselni in napredni podlagi.

Zdravstveno stanje župana Gaynorja.

New York, N. Y. 25. avgusta. Zdravje napadenega newyorškega župana Gaynorja se je že toliko izboljšalo, da zdravniki ne bodo več izdajali buletinov. Popolno ozdravljenje je sedaj odvisno samo še od skrbne postrežbe.

Nadzorstvo izseljencev.

Washington, 24. avgusta. Zvezni uradniki v inozemstvo ostruopazujejo pojave kolere v Rusiji in Italiji. Izseljenci, namenjeni v Združene države, se morajo podvreči natančni preiskavi. Vsled tega je skoraj nemogoče, da bi se zanesla kolera v Združene države.

Korea v kratkim anektirana.

Iz Tokio na Japonskem poročajo, da bode besedilo konvencije, po kateri bode Korea anektirana po Japonski, že najbrže v soboto objavljeno. Besedilo listine je drugim vlastem že znano.

Japonska vlada je obvestila Rusijo o predstoječi aneksiji.

Trideset uradnic odpuščenih.

Washington, D. C. 21. avgusta. Od sedaj naprej ne bodo več pripadnega denarja, ko pride iz "Bureau of Printing & Engraving" šteli dvakrat, kakor dosedaj, ampak samo enkrat. S tem prihrani vlada na leto \$30,000. Trideset uradnic, ki so bile dosedaj vpslene z štetjem denarja, zakar so dobile letne plače po \$1000, bode odpuščenih.

VABILO NA PIKNIK

kateroga priredi društvo "Premogarji" št. 16 S. S. P. Z. v Clinton, Ind. dne 28. avgusta 1910. Člane tega društva, kakor tudi druge rojake, vabimo, da se udeležijo te zabave. Vabimo tudi člane društva Skala S. N. P. J. Za zabavo in postrežbo bodo skrbeli člani našega društva.

Z bratskim pozdravom

V. Verhovnik, predsednik.

Dobrega in zanesljivega potovalnega zastopnika iščemo. Zmožen mora biti slovensčine in angleščine. Prednost ima oni, ki je že potoval po slovenskih naselbinah v Ameriki. Plača po dogovoru. GLAS SVOBODE CO. 1518 W. 20th Str. Chicago, Ill.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za \$ 10.35	50 kron,
za \$ 20.50	100 kron,
za \$ 41.00	200 kron,
za \$ 102.50	500 kron,
za \$ 204.50	1000 kron,
za \$ 1020.00	5000 kron,

Poštarina je včeta pri teh svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. pošt. na hranilni urad v 11. do 12. dneh.

Denarje nam poslati je najpriilžnejše do \$25.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske do Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER CO. 82 Cleveland St., New York, Cleveland, Ohio 62nd St. Clair Ave., N. E.

DOPISI.

Claridge, Pa.

Spoštovani urednik: —

Štrajkamo že zmiraj. Skabi nam prete in po cestah nas nadlegujejo deputiji na konjih, ter so našim plenjenim kot državni policisti z koli, revolverji in zadnji čas so dobili tudi karabine. Preračunje no je, da prideta na vsakega skaba dva deputija; kedo jih plačuje, ve vsakdo.

Premog, katerega skabje producira, ne pokrije stroškov za hrano deputijev, in kje so njih plače, pijača in druge stvari? varšine za njih zločine? skabske plače? Seveda, slednji se morajo zadovoljiti z smrdljivim mesom in pivom, o kaki plači pa ni govora; ako kdo kaj zahteva, ga pošteno naklestijo. Ni čuda, da so se jeli skabje puntati, in razbijati kolibe. Pred kratkim je v Claridge dobil neki skab ostanek svoje "plače" \$2.00, kar ga je tako razkačilo, da je pričel rassajati in je povzročil malo revolto med skabi. Posredovati so morali deputiji, kateri so garjevece pošteno naklestili. Pred kratkim je neki deputij v prepiru ustrelil enega skaba. Kako in kaj se je potem zgodilo z njim, ni znano, ker se malo zve iz skabskih barak. Največkrat so vesti pretirane in lažnjive. Vedeti se mora, da skabje niso zadovoljni s svojimi plačami, ker se jim izplača komaj pet odstotkov obljubljenih plač. Pričakovati je, da bodo skabje kmalo zapustili svoje gospodarje in se nam pridružili. — Družbe bodo rade ali nerade privolile v naše zahteve, ker jih bomo mi delavci v to prisilili. Kakor se čuje, je glavni delničar in predsednik Keystone Coal Co. slučajno na poti srečal korakajoče štrajkarje in rekel: "Dajte tem lačnim ljudem, kar zahtevajo, jaz ne morem več tega gledati." Ako je to resnično, bode suša v kapitalističnih blagajnah prisilila družbe, da se bodo udale. Pomislite, koliko tisočakov na dan jim pobere sheriffi, deputiji, bossi hlapci, skabski agentje, detektivji, in zraven tega se še "prime" tega ali onega kak desetake posebej.

Ako primerjamo vrednost dnevnega produkta, oziroma vrednost od skabov nakopanega premoga, videli bomo, da imajo družbe desetkratno izgubo. Na pr. tukaj v Claridge imamo približno kakih 55 skabov, kateri spravijo na dan na površje 50 ton premoga, v vrednosti 300 do 400 dolarjev; kje so pa stroški sto deputijev po 5 dolarjev na dan, 15 bossov z enakimi plačami, sherifov "komisn" od deputijev, in stroški za vzdrževanje rovov. Se takoj vidi, da imajo družbe dvojno izgubo, pri tem pa še niso vštete "plače" skabov, kateri seveda morajo biti s pivom in whiskijem zadovoljni.

Tako torej vidite, pri čem in v kakšnem položaju so družbe, katere se bodo morale rade podati, ker drugače jim preti polom. Samo držati se treba do zadnjega trenutka, ko bodo družbe poslale svojega zastopnika z naročilom: Ugodili smo vsem Vašim zahtevam, za katere ste se tako junsko bojevali skozi dolgo vrsto mesecev; mi nismo mislili, da boste vstrajali toliko časa. Vse imate, pojdite na delo katero čaka na Vas, ker mi ne moremo naših rovov operirati brez Vas. Vi ste naši! In podal Vam bo svojo desnico v spravo. Zato držite trdno skupaj, kakor skala, nič Vas naj ne razdruži in to se bode gotovo uresničilo, kar vam zagotavlja Vaš prijatelj in

Petmesečni soštrajkar.

Nokomis, Ill.

Cenjeni urednik: —

Prosim, priobčite v cenjenim listu nekaj vrstic in prevdarek našim rojakom.

Vsem čitateljem "Gl. Sv." je znano, da bidejo letos premogarski skoraj povsodi ljut boj proti premogarskim baronom, kakor tudi v Illinoisu. Kdor le nekoliko pomisli, mora uvideti, da si navaden delavec pač ne more na nikak način pomagati, ker, kar zasluži, sproti porabi, v času štrajka pa še one novce, katere si je naravnost od ust pritrgal. Kdor se zanaša, da bo dobil tekom štrajka kako podporo od unije, se jako moti. Umevno je, da se mnogim čudno vidi, kam gre ves denar, ki ga plačujemo kakor asessment v času dela. In vendar ni to pravzaprav nič čudnega, ako pomislimo, koliko

stanejo konvencije, voznje glavnih odborikov, plače lokalnih in glavnih uradnikov. Ti stroški, ki niso mali, so razvidni iz United Mine Workers Journala. Vse stane toliko denarja, da za podpore ne ostane skoraj nič. In zraven tega morate tudi pomisliti, da gre v Ameriki vse za dober "business", ali za denar, in ker so odborniki bolj prebrisani, kakor delavci, tudi nobeden neče delati zastonj. Seveda, mi tudi ne moremo zahtevati, da bi kdo zastonj delal, in zadovoljni moramo biti, ako v boju zmagamo, če smo tudi do zmage lačni. Unije so za delavce vsekakor koristne. Ko bi unij ne bilo, bi bilo v majnah še več skabov, kakor jih je sedaj. In če bi bili vsi delavci organizovani, bi bili delavski boji lahkni. Ako vse to razmišljujemo, uvidimo, da smo navadni sužnji kapitalistov. Kdor ima priliko, opazovati farmerje, vidi, da je za te še najbolje. Nima nevarnega dela in je na farmi sam svoj gospodar, kateremu ni treba čakati na milost, kdaj ga bodo pustili kapitalisti delati. Za denar, ki ga potroši premogar v času štrajka, bi že lahko kupil kje na zapadu kos zemlje, oziroma bi lahko naplačal farmo, drugo pa odplačeval na obroke. Že lansko leto sem veliko pisal, naj bi se več rojakov združilo, in bi skupno kupili zemljo. Z združenimi močmi bi lahko dosegli to, kar posamezniku ni mogoče. Zemlja postane vedno dražja in kmalu ne bo več tako ugodne prilike za nakup, kakor je sedaj. Rojaki, ki so se naselili na farme, se zelo pohvalijo. Poznam enega, ki je začel z \$170.00. Kupil je 40 akrov, plačal polovico, to je 160 dol. in z ostalim denarjem, z desetimi dolarji, je začel kmetovati. Zaslužil je za potrebo s postranskim delom na žagi, sedaj, po enem letu, mu pa ni več treba delati postrani, ker je zemlja že toliko obdelana, da se lahko od nje preživi. Vzglejmo se po tem rojaku, ki je dokazal, da se lahko tudi z malim začne. Komur je le količjak mogoče, naj gre na farmo, kdor pa nima do tega veselja, naj se trdno drži unije, tudi, če sedaj ne dobi podpore. Borimo se nevstrašno za svoje pravice in združimo se, da bomo močni v vsakem oziru.

Pozdrav vsem rojakom, posebno štrajkarjem.

Math Gaishek.

Bogalusa, La.

Cenjeni g. urednik: —

Prosim, sprejmite ta dopis v naš priljubljeni list Glas Svobode, da nekoliko opišem tukajšnje razmere. O delu morem naznaniti, da ga je dovolj, a plača je od muh. Kdor ima korajžo, le naj pride delat v tovarno ali žago, za velikansko plačo 11—14 centov na uro! Komandirajo nas bossi tako, kakor komandirajo v stari domovini vojake.

V Bogalusi hodi kompanijski hlapec po kompanijskih hišah, in vprašuje, kje dela ta ali oni. Tako straši, kakor so nas strašili enkrat v stari domovini rihtni ali davčni biriči, ki so nam odganjali živino. Na podoben način delajo tukaj. Pride ti v hišo policman in v eni roki ima gorjačo, dolgo en meter, v drugi pa pistolo pripravljeno. Seveda v žepih polno svinčenega zrnja, ako bi se kdo postavil v bran. Tako postopajo z nami pri Great Southern Lumber Co.

Nadalje naznanjam, da nas je v Bogalusi šele kakih 10 Slovencev, namreč samskih, in ena družina. Življenje ni predrago, tako, da že nekako shajamo.

Končno pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike, Tebi Glas Svobode pa želim obilo novih naročnikov in predplačnikov.

Eriko Šik.

Hartshore, Okla, 17. aug.

Cenjeni urednik: —

Ker mislim, da bo zanimalo čitatelje Glas Svobode po jugozapadu, si jim toraj usojam naznaniti, da je 6. t. m. tvrdka J. W. Grady & Co. drovala \$1000.00 vrednosti v grocerijah štrajkujočim majnerjem v Hartshorne. Štrajkarji v Hartshorne se vsi trdno držimo unije in mislimo, ter upamo, da bomo tudi zmagali.

5. t. m. nas je obiskal podpredsednik Cunningham od tukajšnje okrožne unije ter nas lepo nagovoril. Govor je bil sprejet z burno ovacijo od premogarjev in občinstva.

S bratskim pozdravom

Victor S—.

Iz Iowa.

Gospod urednik: —

Ker že dolgo nisem ničesar videl v našem glasilu od tukaj, sem se jaz namenil, spregovoriti par besed o unijonizmu.

V prvi vrsti, mislim, da smo premogarji od okrajne unije št. 13 naredili velikansko pomoto, ko smo podpisali pogodbo z operatorji, in to predno se je doseglo sporazumljenje med vsemi po širni Ameriki. Pripoznati moram, da naše, 13sto okrožje U. M. W. of A. zalaga z premogom trg, ter tako odjeda kruh bratom na štrajku. Toda iskreno upam, da bomo v bližnji bodočnosti bolj opreznji glede sklenitve pogodbe. Rečem še, da 13to okrožje ne more biti ponosno na svojo sklenjeno pogodbo. Omenim naj še, kar verujem, da ako bi se Iowa vzdržala — z drugimi okrožji na štrajku, bi imeli na kaj ponosni biti; in tudi, ko bi ne bili takrat podpisali, ko smo, bi bilo sporazumljenje med vsemi že davno doseženo.

Well, dragi bratje, žal mi je tudi, ko moram poročati, da delamo tukaj vsak dan, sebi in Vam v škodo; Vam, ker zalagajo vaš trg z našim premogom in sebi ko Vas moramo poleg tega financijelno podpirati, kar pa radi storimo.

Naj zadostuje, pa drugič še kaj.

B. Kraintz.

Pittsburg, Pa. 19. aug.

Na vse mogoče, zvite in zahrbtnje načine delajo premogarski baroni, da bi strli jekleno voljo 20.000 štrajkujočih premogarjev v Westmoreland okraju. Kakor rečeno, so kapitalistični lastniki premogorovov stopili v pogodbo s Tanney Detective Agency tu v Pittsburgu, da jim preskrbi 500 najbolj divje-surovih karakterjev mesta, ki bojo prevzeli mesta deputijev in stavkolomcev — skabov.

Danes, ko sem hodil po mestu, sem videl pri omenjeni agenciji na 4. ave. sto mož, ki so službo sprejeli ter pogodbo podpisali. Oblebulo se jim je po \$10.00 dnevno, ter jim zaeno dali instrukcije, da se naj ne vstrašijo ničesar, s čimer bi potolkli štrajkarje. Revolucionarna vstaja se mi vidi neizogibna, ko vidim velikansko pomankanje štrajkujočih premogokoparjev in njih družin na eni strani in ta brutalni izmeček človeštva, oborožen od pet do teme na, pripravljen pobiti zavedne delavce, kakor kačo za plotom.

Svobodna Amerika in blažena svoboda tvojega telesa, amen!

Videl sem moža, imenom McCann, ko je upisoval ljudi, katere je nabral okoli pomola in salunih, v imenovani agenciji in vsakoteri izmed teh je podpisal pogodbo.

Dva poročevalca nekih časopisov so insultirali, ko sta skušala priti v prostore. McCann sam je vodil vso policijo za nos, ki mu je nameravala zabraniti nabiranje ljudi v te svrhe, dasi ji je bilo strogo zabiceeno, paziti na fakine in McCanna. Te capine najprej opijanijo, potem jim izroče listke in izkaznice. No, kaj se pa vse ne doseže v Pittsburgu?

Prihodnji ponedeljek prične, kakor sem čul, ta drhal z operacijami in kako bodo delali, se bo pokazalo.

Somišljenik.

North Chicago, Ill.

Cenjeno uredništvo: —

Že dolgo nisem čital nobenega dopisa z naše slovenske naselbine. Zatorej želim sporočiti nekaj vrstic v nam priljubljeni list Glas Svobode, kakšne razmere vladajo pri nas.

Kar se tiče dela, gre bolj slabo, kajti kapitalizem nas tlači, kjer le more. Človek se mora zelo truditi za svoj vsakdanji kruhek in moramo biti še zadovoljni, da ga imamo. Kljub temu, da živimo tako slabo, nas hočejo imeti črnosuknježi za molzno kravico, kar se jim pa vedno ne posreči. Tako je prišel v hišo našega rojaka J. J. in ga začel psovati. Rojak je farja nagnal, ta se je pa zapodil vanj, ga podrl na tla in mu vrh tega še srajce strgal. Torej take dušne pastirje imamo tukaj, in tako delajo z onimi, ki nočejo trobiti v njihov rog. Pa se še dobijo možje, ki gredo na limanice nebeškim agentom.

Za danes naj to zadostuje. Ako se pa še enkrat kaj sličnega pripe-ti, ga naznamim s polnim imenom.

Iskren pozdrav vsem bralcem Glas Svobode, Tebi dragi zagovornik delavskega stanu pa želim obilo naročnikov.

L. S.

MLADI MOŽJE

STARI MOŽJE

MOŽJE SREDNJE STAROSTI.

Možje, ki se nameravajo ženiti — možje, ki bolehaajo — možje, ki so bili nezmerni, prestrašni in ki so prevgnani; možje, ki so slabi, nervozni, uničeni in kateri so dosegli starost, ko ne morejo več polni meri uživati sladkosti življenja. Vsi ti možje morajo pisati po našo brezplačno knjižico. Ta knjižica pove, kako možje uničujejo svoja življenja, kako zbolijo in zakaj se ne smejo ženiti dokler so v takem stanju.

Ta knjižica v lahko razumljivem jeziku pove, kako se na domu, privatno, tajno in z malimi stroški temeljito ozdravi zastrupljenje krvi ali sifila, triper, slabost, splošna oslabelost, zguba spolne moči, nočni gubitek, revmatizem, organske bolezni, želodec, jetra, mehur in ledvične bolezni.

Tisoče mož je že zadobilo perfektno zdravje, telesno moč in poživljenje potom te dragocene knjižice. Zaloga znanosti je, in vsebuje stvari, katere bi moral znati vsak mož. Ne trošite denarja za ubožna in maloverdna zdravila, dokler ne citate te knjižice, katere vam pove, od česa ste zboleli in kako zadobite popolno in trajno ozdravitev. Zapomnite si, ta knjižica se dobi POPOLNOMA ZASTONJ. Mi plačamo tudi poštnino. Na spodnjem odrezku ali kuponu zapišite razločno svoje ime in naslov, odrežite kupon in pošljite nam ga še danes. Ostalo izvršimo mi.

Odrezek za brezplačno knjižico.
Pošljite danes.

DR. JOS. LISTER & CO.
Aus. 301, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

GOSPODJE:—Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno. Prosim, pošljite mi jo takoj.

IME

NASLOV

ZMAGA.

Prejeli smo: Vlada Združenih držav je potrdila predložene ji formularje naših priprav ter dovolila, da se prodajajo brez vladne license. Uvrščene so med pripoznana zdravila. Ta zmaga je zopet dokazala da je

Trinerjevo zdravilno Grenko vino

prvo od vseh podobnih priprav. Gledali nismo ne na denar, ne na čas, samo da smo privedli to zdravilo na vrhunce, ter ga naredili pravo, čisto ter zanesljivo družinsko zdravilo.

V vsaki bolezni, s katero boste našli neko združenje z ono v želodec ali izgubo moči in energije, Vam bo to zdravilo gotovo pomagalo. Priprava je največje vrednosti proti

**Izgubi slasti,
oslabelosti,
živčni bolezni,
izgubi energije,
izgubi moči,
pomankanju krvi,
proti zobasanosti in
izgubi teže.**

ter v vseh želodčnih boleznih in neprebavnosti. Je narejeno iz zelišč in rudečega vina.

Blede in bolne ženske si lahko veliko pomagajo s tem elegantnim in izvrstnim zdravilom, ki nima nobenih škodljivih snovi. Vsak požirek zaleže človeškemu telesu. Vzemite ga vsakokrat, kadar se ne počutite dobro in opazili boste hitro odpomoč.

Zapomnite si, da je Trinerjevo Ameriško zdravilno grenko vino **EDINO GRENKO VINO** pripoznano kot **ZDRAVILO**. Varujte se ponaredkov. Se dobi v vseh lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalatelju samem

JOS. TRINER

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

Triner's Angelica Bitter Tonic, je najboljša želodčna grenčica na svetu.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.
Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljšje.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALOA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

62—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

RAZNO IN DRUGO

Svetovni kongres "Svobodne misli" bo letos od 21. do 24. avg. v Bruslju. Predsednika kongresa bosta Ernst Haeckel in slavni francoski pisatelj Anatole France.

Tesarska stavka. 1. t. m. so pričeli v Ljubljani stavkati tesarji. Zahtevajo boljše plačo. Stavkarjev je nad 300.

Kolera na Ogrskem. Budimpešta, 3. avgusta. V enem ogrskem komitatu se je pojavil en slučaj bolezni "colera nostras".

Nemški cesar obišče španskega kralja. Berolin, 4. avgusta. Iz Madrida dohajajo vesti, da je nemški cesar Viljem sporočil španskemu kralju Alfonzu, da ga obišče v San Sebastjanu.

Velika tatvina. V Berolinu so vlomili v eno trgovino s kožuvinami ter o dnešli za 50.000 kron raznega blaga.

Velik požar. V vasi Csorabafalu je vsled nepaznosti nastal požar, ki je upepelil 50 hiš. Škoda znaša več nego 100.000 kron.

Spodkopane hiše. Saragosa, 4. avgusta: V nekem manjšem mestu ob reki Ebro je voda tako izpodkopala kakih 50 hiš, da so se zrušile.

Nesreča na torpedovki. Kronstadt, 3. avgusta. Tukaj se je razpočil na eni torpedovski kotel. Efekt eksplozije je bil naravnost velikanski. Pri tem je prišlo ob življenju 6 mornarjev, 14 jih je pa težko ranjenih.

Cel vagon prošanj. Petrograj-ska "Ruskoje Znanija" poroča, da je dobila ruska vlada iz daljnega vzhoda cel voz kitajskih prošanj, v katerih zahtevajo Kitajci več kot 100 milijonov rubljev odškodnine za seno, ki ga jim je ba-je v rusko-japonski vojski rusko vojaštvo popolnoma uničilo.

VII. vsekotoliški shod. Dunaj, 3. avgusta. Sklenilo se je, da se skliče VII. avstrijski vsekotoliški shod v Inomst. Ker so se pa zlasti radi narodnostnega vprašanja zopet pojavile težkoče, se najbrže letos ta shod sploh ne vrši.

Vlom v Belgradu. V menjalnici Medina, ki se nahaja v najobljudnejšem delu belgradskega mesta, so vlomili ter oropali blagajno, v kateri je bilo čez 50.000 frankov in več raznih vrednosti. O vlomilcih nimajo sledu.

Nemški ravnatelj — svinjar. V Glatzu so aretirali rektorja neke dekliške šole, ker je osumljen, da je več let zlorabljal svoje učence. Odvedli so ga v berlinski preiskovalni zapor.

Tatvina v kraljevi palači v Gačini. Vse polno carjevega srebrnega namiznega orodja je izginilo. Ukradel je carjev lakaj. Njega in nekega trgovca, pri katerem so dobili ukradeno blago, so zaprli.

Korajžni pevci. V Darlachu na Nemškem je šestorica neustrašnih pevcev zapelo v kletki levov neke potovalne menezarije dve pesmi, izpili so kozarec vina in se posloviili od prestrašenih levov. Poročilo ne pove, ali so peli dobro ali slabo.

Esperanto in zrakoplovci. Zrakoplovci so sklenili, da se bodo posluževali novega svetovnega jezika, Esperanto. V svoji zrakoplovni šoli v Mourmelon le-Grandu nči že Farman zrakoplovne kandidate ta jezik. Esperanto bo torej postal takorekoč občevalni jezik v zraku.

Kitajci in kite. Princ Cai-Tao se je mudil pred par tedni v Evropi. Imel je lepo, dolgo kito. Sedaj jo je pa v Pekingu odrezal. Kitajci se počasi modernizirajo in posebno častniki željno pričakujejo kitne reforme.

Vojska med Turško in Grško. Atene, 5. avgusta. Grška se očitno pripravlja na vojsko s Turčijo. Posebna oficirska komisija se je poslala na Ogrsko, da nakupi za grško armado 2000 konj.

Nova ministerstva v Črnigori. Povodom predstojega proglasa-nja kraljevstva v Črnigori sklene črnogorska narodna skupščina v izrednem zasedanju, da se število ministerstev pomnoži na sedem.

Japonska ekspedicija na južni tečaj. Dne 1. t. m. se je podala iz 25 članov ekspedicije iz Tokia na južni tečaj. Prehiteti hoče ba-je kapitana Scotta in zasadi na južnem tečaju japonsko kot prvo zastavo. Stroške 41.000 jenov je ba-je dovolil parlament.

Okradeno denarno pismo. Du-najska podružnica češke indu-strijske banke je poslala na neko

ljubljansko banko denarno pismo s 15 bankovci po 1000 K. Pismo pa je bilo med potjo okradeno in namesto bankovcev vloženi koščki papirja. Kje se je tatvina zvršila, se še ne ve. Banka ne trpi škode, ker je bilo pismo zavarovano pri "Assicurazioni Generali" na Du-naju.

Znak zmage. Iz Novega mesta pišejo: Bojeviti "krščansko misle-či" junak in slomšarski general Strukelj, ki se nahaja sedaj na Grmu pri Rudolfovem, dobil je po pošti strahovito morilno orožje: nov pipec, na čigar rezilu se je svetil rdeči barvi napis: "In hoc signo vinces". (V tem znamenju boš zmagal.)

Strela je udarila dne 5. t. m. po-poldne okrog 5. ure v jagnjet posestnika Iv. Jelarja na Zg. Br-niku ter odletela v slamnato stre-ho tik njega stoječega skednja, ki je pričela takoj goreti. Vrlo gasil-no društvo zgornjeberniško je ta požar s čudovito hitrostjo pogasi-lo, tako da ni druge škode, razun-kar je je pri strehi.

Koliko stane v Avstriji en vo-jak na leto? Stroški za vzdržava-nje vojakov so pri različnih vr-stah vojaštva različni. Pri infan-teriji stane en mož na leto 445 K, pri loveih 452 K, pri konjeništvu (kavaleriji) 816 K, pri artileriji 700 K, pri ženijskih četah 492 K in pri trenu 1000 K. En infanterijski polk stane na leto povprečno 625.-660 K, kavalerijski polk 837.124 K, ena artilerijska brigada 1.095.-610 K. V teh številkah pa vojaška oprava ni vračunena.

Lov na tate v Dravski dolini. V Ribnici in Brezje je odšlo 33 o-rožnikov, da bodo ulovili tate, ki strašijo zadnji čas po tej okolici. V Ribnici so zadnji čas po noči u-kradli enemu posetniku vola, a ta jim je ušel nazaj domu. Ustavili so neko dekle in mu spili mleko, katero je nesla; neki ženski je ho-tel vzeti neznanec denar, a ko mu je pokazala, da ima s seboj samo dve dopisnici, jo je spustil.

Špijonaža? Pulj, 6. avgusta. Pet avstrijskih torpednih čolnov je zasledovalo daleč na odprto mor-je neko nemško jahto. O celi za-devi uradi najstrožje molče. Ven-dar se govori, da se gre za špijo-nažo, glede katere se pa še ne ve, na korist katere države.

Hrvaški sabor razpuščen. — — — Razpust hrvaškega sabo-ra je že sklenjena stvar in se izvr-ši tekom prihodnjega tedna. V krogih srbsko-hrvaške koalicije se splošno jako ugodno sodi o poli-tičnem položaju na Hrvaškem, ker je gotovo, da bodo Hrvatje in Sr-bi tudi v bodoče složno nastopali.

Nemiri na Turškem. Carigrad, 3. avgusta. Brusi so napadli tri vasi, v katerih prebivajo kristja-ni, vasi žažgali in izropali ter kri-stjane morili in zasledovali. Vče-rajšnji ministrski svet je radi te-ga sklenil, da odpošlje na lice me-sta vojaško kazniško ekspedicijo.

Tajna reakcijonarska zarota na Turškem. Berlin, 3. avgusta. "Lokalanzeiger" poroča iz Carigrada, da je policija aretirala tudi orož-nika Mustafa, ki je bil član tajne reakcijonarne zarote in je naspro-ti zarotnikom javil, da je priprav-ljen pomoriti en del od teh zazna-movanih članov mladoturškega komiteja.

Diplomatska pogajanja med Avstrijo in Italijo radi mejnih konfliktov. Dunaj, 6. avgusta. — Med Avstrijo in Italijo se vrše di-plomatična posvetovanja, kako naj se za bodoče odstranijo nelju-bi mejni spori radi prekoračenja meje po vojaških patroljah.

Poroka katoliškega duhovnika. Zopet je izstopil duhovnik mona-kovske škofije iz katoliške cerk-ve, dr. Otto Sickenberger in se poročil. Škof mu je grozil v ime-nu papeža z ekskomunikacijo. Na to grožnjo je odgovoril Sicken-berger z odprtim pismom na nad-škofa, v katerem govori o sužen-stvu duhovnikov in o hinavščini, v katero se sili duhovnike.

Bombni atentat. Pariz, 5. avgu-sta je šla v predmestju Levallois-Perret mimo neke na samem sto-ječje hiše policijska patrolja, ko je eksplodirala bomba, ki je celo hi-šo podrla. En policist je bil težko ranjen. Ko je policija začela pre-iskovati stvar, je našla pri hiši še eno bombo. Policija je mnenja, da se gre tukaj za osebno maščeva-nje.

Korupcija v ruski intendanturi. Petrograd, 5. avgusta. Energični senator Garin nadaljuje z vslo-vestnostjo revizijo vojaške uprave

na Ruskem in neusmiljeno odkriva velikansko porupecijo, ki je vladala med intendantskim uradništvom. Tako je konstatiral v Tambovu, da je od 32 tamošnjih intendan-tskih uradnikov bilo soudeleženih na poneverjenju 29 in da so v te-ku zadnjega desetletja poneverili vsega skupaj nekaj nad en mili-jon rubljev.

Umetnost v parlamentu. Av-strijski parlament dobi prihodnje leto umetniško okrasje. V central-no dvorano, v takozvano hišo na stopnicah in v atrij, pridejo po-dobe v visokosti dveh metrov, ki bodo zavzele 126 metrov dolžine. Delo je poverjeno akademikoma slikarjema Lebedckemu in Schra-mu.

Spor med Angleško in Kitajsko. London, 6. avgusta. Kitajska vla-da protestira proti angleški na-meri, poslati v Tibet angleško vo-jajstvo, da na ta način varuje an-gleške interese v Tibetu. V Tibe-tu pa postopajo Kitajci s Tibečani jako kruto. Načelnika protiki-tajskega gibanja v Tibetu, ki se je zavzemal za izgnanega Dalai Lamo, so ba-je Kitajci obsodili na smrt.

Viharji in nalivi na Norveškem. Dne 3. t. m. so v južnem delu Nor-veške divjali silni viharji. Poleg tega je bil dež, kakor da bi se tr-gali oblaki. Na neki železniški progi je voda izpod tira odnesla vso podlago. Ko je prišel tovorni vlak, se je proga sesedla, vlak pa se je zvrnil in se zatrkjal šest metrov od proge. Dva železniška uslužbenca sta ubita, več pa je težko poškodovanih.

Lepa ženska. V Varaždinu so zaprli neko žensko, o kateri pišejo listi, da je nenavadno lepa. Omo-žena je z nadkontrolorjem držav-nih železnic, Czeresmakom, kate-remu je pa že pred meseci pobeg-nila z nekim žepnim tatom, kate-rega so tudi te dni v Pragi areti-rali. Pri njej so dobili 100.000 K. Žena pravi, da ji je denar dal njen mož, ta pa pravi, da ji ni dal niti vinarja.

Dvojen strah. Mož (ki se je pred kratkim oženil, zvečer v go-stilni): Moram iti domov, se bo-jim, da moja žena že spi. — Drugi mož (že dalj časa oženjen): Jaz pa ne grem domov, ker se bojim, da moja stara še bdi.

Orožje v španskih samostanih. Madrid, 5. avgusta. V samostanu "k svetemu sreću Jezusovemu" v Tarragavi so se zabavali menihi s strelnimi vajami. Naenkrat se p. Martinu Feranu po nesreči izpro-ži puška ter zadene kroglja šest-deset-letnega priorja Feliksa Tor-nerja v prsa, ki je na mestu oble-žal mrtev. Prebivalstvo je zaradi tega silno razburjeno, ker je s tem dokazano, da imajo v samostanih pripravljeno orožje in streljivo.

O cesarju Jožefu. Ko je cesar Jožef enkrat obiskal neko kazni-lnico, so pripeljali pred njega vse kaznjence. Vprašal je vsakega po-sebej, kaj je naredil, da je zaprt, toda vsak je zatrjeval, da ni ničesar zakrivil in da je po nedolžnem zaprt. Le eden je skesano priznal, da je zaslužil kazen, ker je nekega ubil. Cesar se obrne k ravnatelju in ukaže: "Hitro izpustite tega lumpa v prostost, da se ne bodo drugi nedolžni pohnjšali."

Vrednost inseratov z ozirom na druga reklamna sredstva se je zo-pet pokazala očitno s sledečim slučajem. Neki zlatar v Parizu je razposlal 20.000 reklamnih pisem, kar je veljalo z markami, ovitki, pisanjem naslovov 2295 frankov. Vsled te reklame je dobil 29 naro-čil, pri katerih je imel čistega do-bička 495 frankov. — Nato pa je tvrdka inserirala v časopisih za 1700 frankov, in kmalu nato je dobila 1100 vprašanj, kar je po-vzročilo 634 naročil z dobičkom 3700. Čisti dobiček je znašal z ozi-rom na inseratne stroške 322 od-stotkov.

Nemci smejo pozivati k bojkotu. Na Dunaju je izšla knjižica "Wien-ner Slaven", katero je izdal nem-ški "Volksrat" in v kateri so o-značene vse slovanske gostilne, slovanska društvena zbirališča itd. V tej knjiži se vse nemško prebivalstvo na Dunaju opozarja, da se v vseh teh lokalih goji poli-tika, ki je sovražna Dunaju. Ne-verjetno je, da je dunajska cenzu-ra dopustila to knjižico, v kateri se direktno pozivlja k bojkotu in napadom na slovanske lokale. Ka-kor se vidi, za Nemce ne velja znana Bienenrthova protibojkotna naredba. Nemcem je v Avstriji pač vse dovoljeno. —

Resnica je!

Kdorkoli Slovencev je pošiljal

denarje v staro domovino

se je prepričal, da so ti točno in vestno tja dospeli v 11.-13. dneh.

Kdorkoli Slovencev se je obrnil na tvrdko

Frank Sakser Co.

82 Cortlandt St.,

New York, N. Y.,

ali na njeno podružnico

6104 St. Clair Ave. N. E., Cleveland, O.,

da je bil vedno dobro postrežen in za svoje novce dobil tudi,

kar mu je šlo.

"Moji živel so bili raztrti, razdraženi in tako oslabei, da nisem mogel držati ničesar v svojih rokah," pravi g. Szymenski iz Parkersburga, Pa. — "Rabil sem Severov Nervoton, ki mi ni le utešil in okrepil živčevja, marveč mi je donesal stalno olajšbo."

SPOČITI ŽIVCI

in hladna glava so dragocen imetek za vsacega moškega in vsako žensko. Nagla, hitra dejanja nedostojne besede, in hitra razdraženost naznanjajo, da je živčevje oslabelo, raztrto.

Severov Nervoton

uživan po predpisih pomotja in teši razburjene in razdražene živce, jim povrača mir in pokoj v naravnem spanju, sploh poživlja in krepi živčevje. Bolj vam očvrsti duševno energijo, nego katero koli drugo zdravilo.

CENA \$1.00.

Na prodaj v lekarnah. Kadar kupujete zdravila, recite odločno, da hočete "SEVEROVII". Odklanjajte nadomestila. Kupujte pristna, zanesljiva zdravila tvrd e W. F. Severa Co.

Deset dnevno

nživanje zdravila je zadostovalo za ozdra-vljenje obistne nepravilne, kakor piše g. J. J. Posinski, Richards, Texas, ki pravi: "Užival sem

SEVEROVO

Zdravilo za obisti in jetra

samo deset dni in sem bil popolnoma ozdra-vljen nadležno obistne bolezni. Najrajši bi glasno zapel v slavo temu imenitnemu in čudovitemu zdravilu." Ozdravlja večino navadnih bolezni jeter, obisti in mehurja. Cena 50c in \$1.00.

Pospešuje bolezn

Redka, slaba, pičla in nečista kri povzroča in pospešuje mnogotere bolezni vsehvi ulje-sa, ture, priščo, kožne opahke in utrujenost.

SEVEROV

KRIČISTILEC

je pripravljen v izrecno svrhu čistiti in množiti in krepiti kri, in njegov popolni uspeh neprestano dokazuje njegove zaslu-ge. Izvrsno notrenje zdravilo za kožno sr-bečico in zdravljenje kožnih bolezni.

ZDRAVNIŠKI SVET ZASTONJ.

W. F. SEVERA Co.

CEDAR RAPIDS IOWA

ODVETNIK

PATENTI

GARL STROVER

1009-140 Washington St. CHICAGO. TEL. 3989 MAIN

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobil mizel in gorak prigri-mek. : Pod vodstvom Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave. delika Dvorana za društvene in unijske seje, in Vrga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

SALOON

z lepó urejenim keglščem in sve-že Schoenhofen pivo priporoča ANTON MLADIČ,

937 Blue Island Ave. Chicago. Ul.

Kedar

potrebujete obleke ali obuče, za se ali vaše dečke tedaj pridite k nam. Največja zaloga moške obleke, sraje klo-bukov in spodnega perila na zapadni strani.

Cene zmerne. Unijsko blago. Izdelujemo obleke po naročilu.

J. J. DVORAK & Co.

1853-55 Blue Island Ave.

Telefon Canal 1198.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co.,
1518 W. 20th St. Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodomiselní list za slovenski
narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....\$2.00
za pol leta.....\$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....\$2.50
za pol leta.....\$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
1518 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča presimo naročnike
da nam natančno naznanijo poleg novega tudi
stari naslov.

ZASEBNE BANKE IN NOVA POSTAVA ZA DRŽAVO NEW YORK.

Postavodajnica države New York je sprejela pred ne dolgo tega zakon, ki bode v veliko korist neizkušenim naseljencem, posebno onim, ki zaupajo svoj denar zasebnim bankarjem, da ga odpošlejo v staro domovino. Če je tak bankar pošten, je še dobro. Drugače pa je, ako lefkomiselnio dela, razkošno živi in špekulira z zaupanim denarjem, ker se je že mnogokrat pripetilo, da so se ljudje obrisali za svoj denar pod nosom. (Slučaj hrvaškega bankarja Zottija, ki je zafučkal nad pol milijona denarja, je še vsakemu v spominu.) Torej take zasebne banke bode nova postava vredila.

"Nacionalne banke" so organizovane na podlagi zveznih postav in so tudi pod vladnim nadzorom. Predno se otvorijo, morajo dokazati posest gotovega kapitala in izpolniti druge predpise. Zavezane so, imeti v primeri z vlogami, vedno gotovo svoto kakor varščino, ne smejo posoditi več, kakor določene odstotke kapitala, in so tudi še drugače omejene. Na zahtevo morajo vsak čas predložiti zveznemu nadzorniku knjige in od časa do časa preiskujejo poslovne nacionalnih bank posebni uradniki. Na podoben način so organizovane tudi državne banke, na podlagi državnih postav, in so podvržene pristojnim državnim oblastim.

Zasebne banke so pa dosedaj veljale kakor popolnoma privatni posel, prost in neomejen, kakor so grocerije in prodajalne s čevlji. Kdor je le hotel, je lahko napravil napis "banka", ali "bankar", je smel sprejemati vloge, prodajati menice in voditi druge bančne posle. V zvezi s tem prodajajo taki bankarji čestokrat tudi še karte, zastojnsko reklamo pa de lajo listi, katere so sami vstanovili. (A la Zotti.) Oklic na "rojake" igra pri tem tudi veliko vlogo. Naseljenci, ki so tuji med tujci, in nezaupljivi napram vsemu tujemu, se najraje obrnejo do rojaka, s katerim se lahko sporazumejo, s katerim morejo občevati v svojem jeziku. Zaupajo mu svoje prihranke, mu dajo denar, da ga pošlje v staro domovino, ali za povrnitev voznih stroškov ako naj pridejo ostali za njim.

In, dasiravno je večinoma poslovanje v teh malih bankah pošteno, jih je zraven teh mnogo, pri katerih ni tako, ali kjer se vodi ta posel tako malomarno, mogoče celo brez lastnega kapitala, da nastane prej ali slej polom. So slučaji, da se v takih bankah, dasiravno je velik promet, niti pravilno ne vodi knjig. In če pride potem polom, ali jo nepošteni bankar popiha, se morajo lahkoverneži obrisati pod nosom.

Narediti v tem spremembo in nuditi strankam vsaj nekoliko sigurnosti, zahteva newyorška postava, da si mora vsak zasebni bankar dobaviti državno licenco, ki se izda samo proti položitvi varščine. Če se ne motimo, je najmanjši znesek te varščine \$15,000; v mestih, kjer je več, kakor milijon prebivalcev, (torej mestu New York), se zahteva \$100,000. Poleg tega mora vsaka banka gotove čase poročati državnemu uradniku o svojem poslovanju in naznaniti finančni položaj. Izvzeti od predpisov te postave so lastniki hotelov, ekspresne in brzojavne družbe, katerim bode še v nadalje dovoljeno pošiljati denar brez licence ali drugih omejitev.

Dne 1. septembra postane postavava pravomočna. V New Yorku je že en zastopnik take banke zahteval v zveznem sodišču izdajanje sodnijske prepovedi, ki naj prepoveduje v poštev prišlim državnim uradnikom izvesti postavo proti predlagatelju. Svoj predlog utemeljuje zasebni bankar z protustavnostjo postav. Že okoli 20 let, pravi, ima ta posel, ves svoj prihranjeni denar je založil vanj, banka se je lepo razvijala, a sedaj ne more dobiti varščine, kakoršna zahteva postava. Če je pa ne položijo, mu bode vzeta po postavi njegova lastnina in dobro ime, ali se pa izpostavi vednemu kaznovanju in poniževanju. Če ga prisili postava, da zapre banko, bode "v protislovju ustave" orošan ustavnosti si pridobljenih pravic, brez pravega pravnega postopanja. Nadalje ugotavlja, da je v takih bankah običajno, manjše zneske v večjo sigurnost, sprejemati, in potem, ko narastejo, poslati sorodnikom ali drugim osebam, ponajveč v inozemstvo.

Ker pa dovoljuje postava, v nasprotju z bankami, hotelirjem, ekspresnim in brzojavnim družbam, razpošiljanje denarja, so jim zagotovljene s tem predprieve, kar je tudi protustavno.

* * *

Ni pričakovati, da bi ti ugovori napravili na sodišče kak utis. Če bi se šlo mesto bank za "salunsko" vprašanje, sploh nobenega ne. Sodišče bi v tem slučaju enostavno reklo, da je prodaja opojnih pijač v zvezi z veliko nevarnostjo za družbo — nevarnostjo za mir in pravost itd. — da za obrat takega businessa ne more nikdo zahtevati "naravne pravice" in da je iz tega vzroka omejiti ali popolnoma zatreti — ne da bi bila vlada primorana, oškodovanca odškodovati, dasiravno je imel preje pravico, voditi tak posel.

Toda državna oblast, ki pride pri tem vprašanju v poštev, takozvana policijska oblast države, ni omejena na saloone in prodajalne opojnih pijač. Razteza se dejansko na vse, kar more obvarovati državljane pred škodo v medsebojnem občevanju. Kakega businessa ni treba podvreči državnemu nadzorstvu, ker je "sam na sebi nevaren". Zastojuje, da se dogajajo pri poslovanju neredi, vsled katerih trpijo poedinci. V ta razred spada na vsak način, celo in prvi vrsti, bančno poslovanje, kamor spada iz enakih vzrokov tudi zavarovalno poslovanje.

Če se vodi tak posel nepošteno, je škoda večja in obsejnejša, kakor pri drugih goljufijah. Bančno poslovanje zahteva v prav posebnih meri zaupanje, zaupanje v poštenost in zanesljivost v vodjo ali lastnika banke, ne da bi se posamezni vlagatelj mogel prepričati, je li njegovo zaupanje na mestu ali opravičeno. Da je sedaj newyorška postavodajnica sprejela zakon, vsled katerega bode raznim zasebnim bankarjem skoraj onemogočeno, varati ali oslepariti svoje vlagatelje, moremo le pozdravljati. In varščina 100,000 dolarjev, v zvezi z državnim nadzorstvom, je kamen, nad katerim se bode spodtaknil marsikak nepošten bankar, strankam pa ne bode več treba zaupati trdo prislužena denarja švindlarjem Zottijevega kalibra.

Po chikaški "Abendpost."

VOJAŠKA POZICIJA ZDRUŽENIH DRŽAV.

Pri, na nekaj način vojnem svetu visokih uradnikov v Washingtonu, so pred kratkim sklenili, da se pomnoži moč armade Združenih držav za 88,000 mož. To je gotovo že precejšnje pomnoženje. Postava daje pravico predsedniku Združenih držav, da določi moč armade; toda nad 100,000 mož ne sme iti; in če kongres ne dovoli sredstev za vzdrževanje vojakov, z pomnožitvijo ni nič.

Povprečno stanje Združene države na leto enojak tisoč dolarjev, v vročih krajih celo 1200. Stroški armade bi torej, če se izvede washingtonski ukrep, 100 milijonov dolarjev najbrže presegli. In če se izvede, je odvisno od delavskega trga. V dobrih časih ni mogoče dobiti za regularno armado in morнарično močvito niti 60,000 mož, kljub zapeljivim oglašom v časopisih in lepakom v kričečih barvah na reklamnih deskah. Če se pa časi ne izboljšajo, se bode sko-

raj gotovo oglasilo zaželjeno število ljudi, ki hočejo služiti stricu samu za \$16.00 na mesec.

Popolnoma proč vržen je denar, ki se ga izda za armado. Nekako tretjina je je v zunanjih posestvih in mora pač tam biti, za drugi dve tretjini pa ni, izjemoma obrežnega topništva in tehničnega oddelka, niti sence, vzroka, da sta, če se ne udamo misli, da sta pripravljena za "notranjega sovražnika."

Na to, da bi napadla Združene države kaka tuja armada, ni niti misliti. Mexika je veliko preslaba, da bi se mogla sprijeti z Zdr. državami. Anglija ne bode tudi nikdar več vodila vojske proti Zdr. drž., ker bi samo izgubila, pridobila pa nič. Torej tudi od canadiske strani ne grozi nobena nevarnost. In misel na invazijo od evropsko-kontinentalne ali azijske strani bi bila neumna. Proti vsaki evropejski vlasti bi bila Anglija očita ali tiha zaveznica Združenih držav. Morala bi biti, ker bi drugače izgubila Canado. Iz Azije bi bili edini mogoči sovražniki Japonci, ki pa radi Kitajske ne morejo ničesar storiti.

Združene države so naravni pokrovitelji Kitajske. So edina država, ki ni učinila kakega hudodelstva v kitajski državi. Sicer so se udeležile bokserske vojske, a samo, ker je bil poslanec v Pekingu v resni nevarnosti. Niso izsiljevale od Kitajske denarja, kakor druge države, ampak so hotele imeti povrnjene samo resnične stroške. Zahtevale niso nikakega posebnega dobička od Kitajske in so se tudi vspešno zoperstavile izkoriščanju po drugih vlasteh. Kulijem sicer ne dovoljujejo naselitve, toda kitajski mandarinu so dovolj prevdarni, da uvidijo v tem pravilno postopanje.

Sovražnika Kitajske sta Rusija in Japonska. Rusije se mora sama ubraniti, pred Japonsko jo pa morejo braniti Združene države. Če gospodarijo Združene države na morju, more poslati Kitajska milijone vojakov na Japonsko. To pa seveda le tedaj, če bode Kitajska svojo vojsko res modernizirala, in to se sedaj dogaja.

Kitajska in Združene države sta naravna zaveznika. Če delata roko v roki, je Japonska brez vse moči. Vsaj toliko časa, dokler vladajo Združene države na morju, in prekaša Kitajska Japonsko vojaštvo. Združene države morajo tedaj imeti močno mornarico. To je brez ugovora gotovo. V resnici je mornarica, ki jih ščiti. Velike armade pa ne potrebuje, in denar zanjo je stran vržen. Bolje bi bilo, Kitajsko denarno subvencionirati, da bi mogla svojo armado izpolniti. Deset milijonov dolarjev na leto laže za Kitajskim prav veliko. Kakor hitro bo imela Kitajska milijon modernih vojakov, in Združene države se enkrat več bojnih ladij, kakor Japonska, bo ta kmalu obmolknila, in nič več se ne bo govorilo o "japonski nevarnosti."

TRAGEDIJA SVOBODOMISELNEGA PRINCA.

K proglasitvi Ivan Ortha mrtvim.

Razne pripovedke, nanašajoče se na bajno osebo avstrijskega nadvojvode Ivan Salvatorja, ki se je odpovedal vsem častem in premoženju, ter se podal pod navzetim meščanskim imenom Ivan Orth, kot kapitan lastne ladije, v svet, se te dni spet čujejo. Minilo je ravno dvajset let, od kar je Ivan Orth izginil, in brezdomno je našel s svojo ženo vred smrt v valovih Tihega morja. Sicer se do danes ni dokazana njegova smrt, toda v Avstriji imajo postav, po kateri je mogoče koga proglasiti mrtvim. Rok, katerega določa zakon za proglasitev Ivana Ortha mrtvim, je potekel in dediči zapadlega premoženja so se priglasili. Ivan Orthov nečak, nadvojvoda Jožef Ferdinand, je uvedel potrebn zakonito postopanje.

To postopanje obrača spet pozornost na izginulega habsburškega princa in njegovo romantično zgodovino. Nadvojvoda Ivan Salvator se je porodil v Florenci na Italijanskem; rojen je bil 25. novembra 1852 kot najmlajši sin tovrstnega vojvode Leopolda II. Odgojevali so ga, po izgubi očeta, v deželi v bitki pri Magenti in Solferino, na Dunaju. V novi domovini se je kmalu udomačil in ljubil je Avstrijo vedno. Seveda je, kot nadvojvoda, hitro napredoval. S 26 leti je bil imenovan bri-

gadnim generalom, udeležil se je okupacije Bosne ter dobil zatem, kakor feldmaršal lajtnant, divizijsko poveljništvo. Gotovo je, da je bil jako dober in nadarjen častnik. Spisal je neko vojaško knjigo, ki ga je spravila o konflikt z upljivim nadvojvodom Albrehtom, in princa so prestavili v provinco. V Linču nadvojvodi tudi ni dala žilica miru. Kmalu je o njem vse govorilo, toda, dasiravno je uganjal razne neumnosti, je vendar ostal dober vojak.

Njegovi svobodomiselní politični nazori spominjajo na, pozneje istotako tragičen način umrlega cesarjeviča Dudofo. Skupno z njim je razkrinkal na Dunaju nek špiritistični medij, kar je provzročilo velikansko pozornost. Nek Amerikane, Harry Bastian, je prirejal v aristokratskih krogih špiritistične seje. Nadvojvoda Ivan ga je povabil, naj pokaže svojo umetnost v njegovi palači. On in cesarjevič Rudolf sta izdelala načrt za razkrinkanje, kar se je tudi popolnoma posrečilo.

Oba princa sta presenečenim gostom naenkrat pokazala živega "duha", ki ni bil nikdo drugi, kakor v mistično črno obleko opravljen Harry Bastian. Nadvojvoda Ivan se je potem še nadalje ukvarjal z vedo četrte dimenzije in je tudi izdal neko knjigo, ki je vzbudila obilo pozornosti.

A vsi družabni in pisateljski uspehi niso zadostili princu. Hoteli je igrati vlogo v veliki mednarodni politiki, seveda ne na podlagi realnih idej. Pred vsem je sanjnil za oprostitev Rusov carskega despotizma po Avstriji. Dogodki na Balkanu so ga vedno naganjali k političnemu delovanju. In, ko mu niso dali krone bolgarskega prestola, za kar se je leta 1887 ganjal, je na vso moč podpiral kandidato Ferdinanda Koburškega. Takrat se je nadvojvoda Ivan celo sprl s cesarjem Frane Jožefom, katerega je inace vedno oboževal. Končno je prišla katastrofa. Nadvojvodi Ivanu so vzeli zbog njegove samosvoje politične delavnosti divizijsko poveljništvo. Ko je bil skoraj istočasno umoren njegov prijatelj, cesarjevič Rudolf, se je res spremenil. Izprememba v njem se je zgodila v samotni romantični trauški jezera, na gradu Orth pri Gmunden. Sklenil je, da se odpove vsemu bleisku cesarskega princa; kakor navaden mešan, kakor Ivan Orth, je hotel živeti ob strani ljubljene soproge. Dne 18. oktobra 1889 se je odrekel vsem naslovom in nadvojvodskim častem, in poročil je svojo ljubico, Mily Stubel, bivšo operetno pevko gledališča "Theater an der Wien."

Pri opisu Orthovega življenja ne smemo prezreti njegove soproge. Mily Stubel je bila pristna Dunajčanka. Njena sestra Lory Stubel, svoječasno slovita gledališka pevka, živi še sedaj na Dunaju in vodi neko gledališko šolo; tretja sestra pripada dvorni operi. Mily, ki je bila zelo muzikalna, je pristostovala kot mlada deklica vsak dan gledališkimi predstavami dunajske dvorne opere, in sicer z črte galerije. Tam zgornj jo je opazil mladi nadvojvoda, ki je tudi zelo rad pohajal v gledališča, iz dvorne lože. Nekega dne je prišel — seveda nepoznan, — na galerijo, in je dekleta nagovoril. Prvi sestanek sta imela "Mily in Žani" v nekem kotu garderobe. Pozneje je zahajal nadvojvoda v hišo Stublove rodbine ter se materi predstavljal, ker se je zavzel, da poroči takrat šestnajst let staro Mily. Kmalu jo je vzel v svojo palačo, kjer je bivala pod imenom Schmidt. Bila je princez vedno zvesta in udana ljubica. Tudi ko jo je skrivaj poročil, se ni hotela poviševati in ni nikdar mučila svojega soproga z ljubosumnostjo. Zakon je ostal brez otrok. — Kmalu po poroki se je podal Ivan Orth na potovanja. Mimogrede je bival v Švici in Berlinu. V Londonu se je še enkrat javno poročil, ter s tem potrdil tajno zvezo; to poročilo se je šele sedaj potrdilo.

Ivan Orth si je izbral mornarstvo za poklic, ki ga je že dolgo mikal. V mirnem alpskem gradu je proučeval navtiko in na malih voznjaho Sredozemskem morju si je pridobil precej znanja. Vendar je menda pri kapitanski skušnjaji, katero je napravil v Trstu, njegova oseba mnogo vplivala. Za voznjo okoli nevarnega rta Rog mu je manjkalo še izkušenj večjega mornarja.

Z Londona je odplul Ivan Orth na ladiji "Santa Margareta". Naložil je cement za Buenos Aires in nameraval je, nadaljevati vožnjo ob zapadnem jugoameriškem obrežju. Možno je bilo sestavljeno izključno iz prinčevih rojakov, 21 mornarjev iz dalmatinskega obrežja in treh častnikov. Angleški mornarji, ki so srečali "Santa Margareto," so izjavili pozneje, da omžito ni bilo najboljšje, ter slabo plačano. Poleg tega se kapitan s svojimi častniki očitno ni razumel. Ivan Orth je pač hotel povsodi prodreti s svojimi nazori in za nasvete od druge strani ni nič dal. Posledica je bila, da so se častniki v Buenos Aires poslovili. Za temi je prišel drug gost na krov: Mily, ki skraja vsled strahu pred morskjo vožnjo ni hotela z Ivanom, toda ni mogla dolgo prebiti brez ljubljenega moža in mu sledila z drugo ladijo v Ameriko. Zapustila je Dunaj z temnimi slutnjami.

"Otroci," je dejala pred odhodom sestram, "čuvstvo imam, da se več ne vidimo." Iz Buenos Aires je pisala še enkrat domačim. Tudi Orthova zadnja pisma so iz tega mesta. 12. julija 1890, torej pred dvajset leti, je pisal svojemu dunajskemu odvjetniku: "Še danes razvijem jadra in nastopim, kakor kapitan, potovanje okoli rta Rog." Kljub svarjenju, da je mnogo nevarnega leda okoli rta Rog, je vstrajal pri svojem sklepu, in "Santa Margareta" je odplula iz buenos-aireske luke. — O ladiji in poveljniku ni od tega časa ni duha ni sluha.

Po skrbno vodečih preiskavanjih se je "Santa Margareta" potopila pri vožnji okoli rta Rog v izredno viharji noči od 20. do 21. julija 1890 z vsemi živimi bitji. Na skalnatem obrežju takozvane "Novoletne dežele", so našli nekaj železnih kosov — zadnje ostanke "Santa Margarete." Sodnijsko postopanje na Dunaju se tudi drži dneva 21. julija 1890 kakor smrtnega dneva Ivana Orth, njegove žene in vsega moztva.

Dasiravno je vest o nesreči že pred dvajset leti vznemirila ves svet, vest o Ivan Orthovi smrti ni našla verjetnih usov. Fantastična in najneverjetnejša poročila, da avstrijski princ še živi, se pojavijo sedaj tu, sedaj tam. V mislih nekaternikov živi kakor Robinson na samotnem otoku; potem se zopet čuje, kakor farmer v Ameriki, kakor živinski trgovec v Avstraliji, potem zopet kakor zlatoiskalec ob Klondyke. Nikdar trudna domišljija slika Ivan Ortha enkrat na čelu jugoameriških insurgentov, ki pripravljajo v Chile revolucijo proti predsedniku republike Nekdo ga je že "najdel" v Parizu, a še je kasneje izkazalo, da živi tam neki Ivan Orth, rojen na Elzaškem. A nobeno poročilo ni potrjeno in danes je brezdomno, da zagrinjajo Ivan Ortha, njegovo ženo Mily in dalmatinske mornarje valovi Tihega morja.

KATOLIŠKI MODERNIZEM.

Mnogo ljudi se je čudilo, ko je izšla takozvana boromejska enciklika, da more katoliška cerkev še v naših časih govoriti tak jezik, kakršen je bil sicer zelo navaden v srednjem veku, ki pa se pričakuje v naših dneh kvečjemu še od kakšnega hribovskega kravjega pastirja. Toda temu se ni bilo prav nič čuditi. Katoliška cerkev je srednjaveški zavod in tak ne more govoriti drugače kakor po srednjaveški. Boromejska enciklika je le nov dokaz za to, da je cerkev neizpremenljiva. Ali obstane taka, kakršna je, ali pa propade. Srednje poti ni.

Bilo je zadnja leta mnogo vernih duš, ki so spoznavale, da se mora vse, kar hoče živeti, prilagoditi napredku, pa so hoteli tudi cerkvi podaljšati življenje s tem, da bi jo spravili v soglasje z novo dobo, zlasti z znanostjo in njenimi uspehi. V času, ko spravila znanost vedno nove dokaze na dan, ni mogoče, da bi se ohranilo, kar nasprotuje jasnim dokazom. Nihče ne bo mogel verjeti, da je božji ukaz, verjeti neresnico, pa zaničevati resnico. Z napredkom ljudske izobrazbe prihajajo palogama tudi dokazi znanosti med ljudstvo odpirati oči, da ni vse tako, kakor trdi duhovnik, njegove pridige in njegove knjige.

Modernisti so hoteli rešiti cerkev. Namesto podlage, ki je v dol-

gi dobi stihnela, so jej hoteli dati nov, čvrst fundament. Svoje zmote naj bi cerkev odkritosrčno priznala, kar je znanost dokazala, naj bi sprejela, svojim ljudem naj bi dovolila, svobodno raziskovati dejstva, da bi čim lažje našli resnico. Modernizirati so hoteli cerkev; to se pravi: Namesto srednjeveške cerkve so hoteli postaviti cerkev nove dobe, ampak vsi temeljni nauki krščanstva, vsa krščanska etika naj bi ostala ohranjena. Tako naj bi se omogočilo tudi tistim, ki ne morejo verjeti na komando, ker imajo odprte oči, da bi ostali kristjani, ali pa, če so že zapustili cerkev, da bi se lahko vrnili vanjo.

Ljudje so imeli lepe namene, ampak krvavo so se zmotili. Cerkev se noče modernizirati in — če se prav premisli — se tudi ne more. Ustanovljena ni bila v naših dneh, ne za naše dni, ampak v minulih časih, in še takrat ne za potrebo svojega časa, temveč le za potrebo posameznih ljudi, ki so z njeno pomočjo hoteli vladati. Gospodovalec je značaj katoliške cerkve in zato je bilo povsem v redu, da je papež pred štiridesetimi leti razglasil svojo nezmotljivost. Katoliška cerkev mora biti avtokratska in na čelu ji mora biti brezpogojen avtokrat; čim bolj se izpreminja svet in življenje vseokrog, tem brezpogojneje mora cerkev vztrajati na stališču preteklosti in svoje neizpremembnosti.

Rimski papež je v pravem pomenu naslednik rimskih cesarjev. Seveda, Rim je propadel in moč rimskih cesarjev je izginila. Ali dasi je tisoč znamenj kazalo bližajoči se pogin, je rimsko cesarstvo do zadnjega konca ostajalo, kar je bilo. In tako je moralo poginiti. Tudi sedaj se kažejo znamenja; Rim ostaja, kar je bil. Modernizirati se ne more. Tistim, ki hočejo cerkev sprijazniti z novim časom, kaže vrata, ali pa jih moralno sili, da jo zapuščejo sami.

Pred kratkim je znani profesor Schnitzer, eden najbolj znanih "modernistov" na Nemškem, ki mu je cerkev že prepovedala maševanje in ga tudi hotela spraviti ob kruh, napisal knjigo, v kateri dokazuje, da papeštva ni ustanovil Jezus. Te dni je vodja italijanskih modernistov Murri, ki je bil tudi že suspendiran "ab divinis", slekel duhovniško suknjo. Tako se zaključujejo vsi poizkusi moderniziranja cerkve z neuspehom. Cerkev ne vidi, da podi od sebe svoje najboljše prijatelje, tiste, ki zastavljajo svoje najboljše moči, da bi jo rešili. Tem pokazuje vrata, ker ji hočejo izgladiti pot v novo dobo. V njej ostaja, kar je srednjeveškega.

Pričo tega ne more biti dvoma o koncu. Srednjeveški Rim gre potisti poti, po kateri je korakal stari Rim. In konec bo enak.

"R. P."

Pozor.

Veliko ljudi po raznih krajih Združenih držav se vznemirja radi nenavadno veliko smrtnih slučajev na boleznih prebavnih organov. Mi Vam hočemo dokazati vrednost zanesljivih zdravil, katere bi morali vedno imeti pri roki ter jih rabiti, kakor hitro bi najmanjši znak, bodisi kakršnegakoli nereda opazili pri prebavnosti. Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino je zdravilo, katero bi morali rabiti v takih slučajih, posebno v slučajih nepravilnosti v želodcu in nerednega prebavljanja, v katerih je to zdravilno grenko vino gotova od pomoči. Ono hitro odstrani vse nečistosti iz krvi, zaeno pa ojači cel prebavni sistem, ga spravi v naravno stališče ter da telesu prijeten čut zadovoljnosti. Vsako odlašanje pri znakih boleznih prebavnih organov postane lahko velika nevarnost za drobje iz katerega nastane občutljiva bolezen. V vsakem takem slučaju rabite takoj Trinerjevo Ameriško zdravilno grenko vino. Ono Vam bode pomagalo.

Na prodaj v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Vsak slovenski delavec
in napredno misleč človek
bi moral brati "Glas Svo-
bode" in se nanj naročiti.

Slovensko Delavsko Podporno in Penzijsko Društvo

Ustanov.

21. nov. 1909

DARRAGH, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.
PODPREDSEDNIK: Ivan Sever, Adamsburg, Pa. Box 51.
TAJNIK: Fran Plazzotta, Madison, Pa. Box 23.
ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.
BLAGAJNIK: Jos. Klaužar, Adamsburg, Pa. Box 88.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.
JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.
BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

IZ STARE DOMOVINE.

Izvirno poročilo.

(Dalje in konec.)

Ne da bi Lesjaka, župnika v št. Jerneju, sodišče pozvalo, naj se odzove zaradi božje poti ali zaradi obtožencev, je poslal ta, ko je izvedel, da so obtoženi ovađeni sodišču v Novem mestu, sledeče pismo:

Slavnemu c. kr. okrožnemu sodišču v Novem Mestu.

V kratkem mislim bode pri sl. c. kr. okrožnem sodišču glavna razprava proti Karlu Piletič et consortes. Skoro gotovo se bode vprašanje dotaknilo tudi tu v službenih duhovnikov, kako stališče zavzame nasproti tem "lurdskim" zmešnjavam tukajšnji farni predstojnik? Zato podajam od informationem sl. okr. okrožnemu sodišču sledeče poročilo:

I. Vsi tu uslužbeni duhovniki smo bili in smo nasprotniki temu lurdskemu burkanu. Nobenega tozadevnega dopisa v "Dol. Novicah" ni pisal kak duhovnik. Izjemno dela pri tem le gos. Leop. Kolbezen, bivši kaplan tu, sedaj v Mirni peči.

II. Zakaj so K. Piletič et. tak. lurdski gorečniki? Iz same dobičkalnosti. Parcela, na kateri je studenček in podoba, je last njegovega očeta Jerneja Piletiča. Tu je napravil sin ali oče oštarijo — buschenschank — kjer se prav krepko popiva. On je pa tudi — in to je poglavito — "šacmeister" — ondi nabrane miloščine, ki ni mala.

Jakob Bukovec ima blizu ondi malo bajtice, Rakovnik št. 3 in je tudi nekaj pomagač pri izpraznjenju ondotnega nabiralnika. Tomažin Viktor, po poklicu sobni slikar, sedaj pa prodajalec raznih devotionalij ter nad vse goreč razširjevalec lurdskih "čudežev". — Zato bi bilo prav, da se pri tej priliki

III. kliče Karol Piletič na odgovor:

a.) kje je dobil dovoljenje, da je ondi napravil nabiralnik (Opferstock), kar nasprotuje dvorne-mu dekretu z dne 16. 6. 1784. Cf. Dnbr. pg. 520.,

b.) Kam so zginili tisočaki darovanega denarja? Po našem računu bi to znašalo že okrog 3000 K v posojilnici je pa samo 488 K.

c.) Kedo mu je dal oblast sploh ondi denar pobirati brez vsega nadzorstva?

d.) Kje je dobil dovoljenje ondi zidati in z basenom in vodo ljudi varati, ko mu je farno predstojništvo pisalo, da se ne sme nič započeti, dokler knezoškof. ordinarjat v tem kaj ne vkrene.

O drugih nerednostih ondi se bode poročalo c. kr. okrajnemu glavarstvu. Zdelo se mi je potrebno sl. ekr. okrožnemu sodišču vso zadevo pojasniti. Tako ne more dalje iti, da bi se toliko svote zapale ljudem, — ki so vedno v denarni stiski in to brez vsake kontrole.

Farni urad v št. Jerneju, dne 13. junija 1910.

Anton Lesjak mp.

župnik.

V tem pismu se je duhovni mož večkrat naravnost zlagal. Le duhovniki so razbodbali v "Dol. Novicah" božjo pot, in ta list urejuje kanonik. Gori povedano svedoči, kako se je Lesjak sodnji in tudi drugem lagal. S tem pismom se je hotel Lasjak nad Piletičem in

drugim maščevati, kar je razvidno iz tega, da je pismo jako sovravno pisano. To pismo ni škodilo obtožencem, — ker se na pisma duhovnikov še ne ozirajo naši sodniki, — ali v jezi je Lesjak izgubil svojo razsodnost in mesto, da bi pomagal svojim faranom iz nevarnosti, kar bi vsak duhovnik bil storil, jih je hotel potisniti v nesrečo. In imenoval je pri tem česčenje lurske matere božje v Rakovniku, katero je on sam bil upeljal, — burke in rabo vode studenčka v Rakovniku, ki se je pod njegovo asistenco namešal z vodo iz Lurda, in blagoslovil pod njegovo asistenco, goljufijo, varanje ljudi. Naj si bodi kakor že, vsakatero česčenje je praznoverje; kat. duhovniki vodijo ljudi na česčenje božjo pot, vodijo jih k "Mariji pomagaj" na Gorenjsko, na Lušarje na Koroški meji in škof celo v Lurd na Francoskem. Raz lece oznanjajo naši duhovniki ob vsaki priliki veliki pomen sv. Marije, pravijo in pišejo, da je Marija največja pomočnica pri bogu in da ona pozna vse vede, učenosti sveta in nebes; meseca majnika opravljajo večernice Mariji na čast; — njej v čast postavljene kapelice in jih blagoslovljajo

Brez česčenja Marije slov. duhovnik ne bi mogel biti; to mu daje največ gradiva za pridige in tvarine za vneemanje dekline in fantov za njegovo cerkev. Pravijo, da so nekateri posvetni duhovniki in mnih ljubosumni na boga, ker ima Marijo pri sebi v nebesih, in jo nimajo živo tukaj na zemlji. Pripravljajo se baje v vodstvu kat. cerkve dogma, to je nauk cerkve, katerega morajo vsi verniki priznati, da je prišla Marija živa v nebesa! V Marijinem česčenju je za možke tudi česčenje onega, kar v ženski možke na-se vleče. Človek ustvarja svoje bogove po svojem mišljenju, jim daje lastnosti, kakor jih sam želi, — ima. — Preberite Lesjakovo pismo in izvede-

li boste, kako je v jezi kat. duhovnik izbletal, kar misli v resnici o česčenju matere božje. "Burka," je pisal kat. duhovnik, je tako česčenje, in raba blagoslovljene vode je goljufija, varanje ljudi. On sam pa je te burke in te goljufije vpeljal v veliki svečani procesiji. V cerkvi krstijo z blagoslovljeno vodo. Tedaj je po mnenju tega kat. duhovnika bodisi kako česčenje Marije burka, in raba blagoslovljene vode goljufija, varanje ljudi. — Anton Lesjak je kat. duhovnik, je župnik v št. Jerneju; iz št. jernejske fare prihajajo župniki za kanonike in Ljubljano; ta bo menda že vedel, kaka burka je česčenje Marije in kaka goljufija je raba blagoslovljene vode! Napisal sem to, da bralci izveste, kako se pri nas doma kak duhovnik iz ljudstva norea dela, kako ga vodi v procesiji s podobno matere božje okoli, a čez nekaj časa pove pobožnemu ljudstvu, da je vse burka, goljufija, varanje pobožnih ljudi.

V tem primeru vidite, kako je potrebno, da se reši kmet iz rok teh ljudi, teh učencikov, voditeljev. Ni lepo, ako je kako ljudstvo preveč zaručano v kako verstvo; dobro je v našem zadržnem svetu, da ima odprte oči in naj posebno gleda na razna česčenja, katere proglašata kat. duhovnik za svetotajstva kat. verstva, v jezi pa jih proglašata kot burke, goljufije ljudstva. —

JETIKA V OTROŠKIH LETIH.

Jetika ali tuberkuloza je v otroških letih pogosta. Pojavi se kot pljučna ali kostna jetika ali pa se loti le posameznih delov otroškega telesa, n. pr. členkov, kože, žlez itd. Nekatera tuberkulozna obolenja, kakor vnetje možganske opne, se pojavljajo po pretežni večini le v otroški dobi. In slednjič tudi tako razširjena skrofuloza kože in žlez.

Jetiko povzroča silno majhen, prostemu očesu neviden životvor, bacil tuberkuloze, ki se na vse mogoče načine lahko vrine v človeško telo, n. pr. po soplilih, prebavilih, skozi kožo itd. Glavni razširjevalec bacilov tuberkuloze je jetični človek, in sicer izločuje bacile po največ s pljučki.

Jetika se ne podeduje, temveč otrok oboli, ker se je okužil. Zaradi tega pri naši mladini v preminogih slučajih lahko preprečimo razvoj jetike. Skrbno jo moramo varovati okužbe.

V prvem letu starosti se moramo ozirati predvsem na ozko dotiko z babico, materjo in pestunjo. Kako lahko je ena teh jetična in prenese svojo bolezen na otroka. Ravno tako jo prenašajo drugi ljudje, ki poljubljajo otroka in ga pritiskajo k sebi. Nikdar več v svojem življenju ni človek tako zelo izpostavljen takoiimenovani okužbi po kapljicah, kakor v prvem letu svoje starosti.

Pozneje igrato vlogo različne otroške razvade. Otroci lazi-jo in se igrato po tleh in valjajo

celo svoje jestvine po prahu. V prahu pa se bacili tuberkuloze najtrdozratneje drže. Tako se otrok posredno ali neposredno okuži s prahom. Ravno tako opasna je takoiimenovana okužba po nesnagi (Schmutz- und Schmierinfektion), ki povzroča jetiko pa tudi mnoge druge otroške bolezni.

Ko je otrok nekoliko dorastel in je začel hoditi v šolo, pride zopet okuženje od osebe do osebe v postev. Od prijateljev in sošolcev, ki kašljajo, na katere pa nihče ne pazi, se naleze otrok jetike.

Če hočemo našo mladino obvarovati te strašne kuge, pa moramo paziti tudi na to, da se ojači naravna odporna sila, ki jo ima vsak človek in ki ga ščiti pred boleznimi. Dajajmo otrokom zdravo, tečno hrano, navajajmo jih na zrak, krepimo jim telo s telovadskimi vajami in primernimi športi. Velike važnosti je tudi zdravju primerna obleka. Slednjič moramo gledati na to, da se nikjer v obližju otrok ne nabira prah in ž njim zalega bacilov. Otroška soba naj bo kolikor mogoče priprosta, brez blazin in preprog, oprava gladka in svetlo pleskana, da se nikjer ne more nabirati prah, tla iz trdega lesa ali še bolje preprežena z lino-lejem, ki se da temeljito pomiti.

Dr. B.

POSLANO.*

V predzadnji številki "Gl. Sv." je pisal readinski dopisnik, kako hudo sem se pregrešil čez socializem. Med drugim piše nekaj o 2. mračnjakih, ki da sta prišla iz bližnje slovenske nasebine Steeltona, beračič za novozgrajeno cerkev. Dopisnik se pri tem huduje na človeka brez načel itd. Jaz mu povem prav tiho na uho, da so moja načela že prava in če sem o biskal moža, ki je moji prvi hčeri boter, nobenemu nič mar. V dopisu me napada kakor človeka brez pomena. Da nimam sedaj za njega pomena, je že mogoče. Imel sem ga pa pač takrat, ko sem mu poslal denar, da je prišel v Ameriko in koliko sem mu še drugače dal, polagal zanj varščine, itd. je "hvaležnej" menda že pozabil. —

Za danes samo toliko, a če mu ni dovolj, mu lahko postrežem še s čim drugim. Anton Košmerl

Listinca uredništva.

V. Z. v Clinton, Ind. Dopis priobčimo v prihodnji številki, ker nam nedostaja v današnji prostora. —

Dopisnike prosimo, naj nam pošljejo dopise vsaj do ponedeljka. Na dopise, ki pridejo šele v torek ali celo v sredo, se uredništvo žal ne more ozirati in jih mora odložiti za prihodnjo številko.

Celoletna naročnina na "Glas Svobode" je \$2.00 (dva dolarja)

Največji čudež današnjega dne.

Telegrafično pošiljanje denarja v stari kraj za 50 centov.

Vsaki, kateri plača 50 centov več, kakor je navadno plačal pri pošiljanju denarja po pošti, pošlje zdaj lahko vsako svoto denarja telegrafično v stari kraj.

Denar je že drugi dan v Evropi nakazan in izplačan a čez 10 do 12 dni dobi pošiljatelj v Ameriki originalni receptis evropske pošte. Prijemnik denarja v starem kraju ne plača niti vinarja, kadar prejme denar. Ni potrebno, da se mi pošlje evropska adresa prijemnika ali kako drugo naznaniilo poprej. Nikdo drugi na svetu ne more tako po ceni pošiljati denar brzojavno v staro domovino.

Puskusite in prepričajte se.

Denar pošljite meni po Money Orderu, čeku, ekspresu ali v registrovanem pismu. Pišite po cenik in navodila. Kdor mi pošlje naslovov, dobi lepo darilo.

IVAN NEMETH,
BANKIR

Biv. cesarski in kraljevski konsult. agent.

457 Washington Street, New York, N. Y.

V času dela in jela, spomni se na ne-delo in ne-jelo.

Zemlja za kmetije, in kmetije

MISSOURI!

MISSOURI!

Najboljša zemlja za kmetije, ravnina brez vsake vode, gozd ali deloma posekano, aker od 18—22 dolarjev. Obdelane kmetije, ravnina 25—50 dol. aker. Valovita ravnina, gozd 12—17 dol. aker. Kmetije 16—30 dolarjev aker.

Vsakdo, ki ima veselje do kmetijstva, naj kupi kos zemlje! Zemlja po vsej Ameriki bo postala v cenah enaka v Evropi in to prej kakor se ljudem sanja. Jaz ne ponujam zemlje z lažmi, trpentinovega olja iz korenin, nabiranja različnih rož in vsih nemogočih laži, temveč kupi, ako več ne moreš, vsaj 40 akrov zemlje in na nji preživel boš vedno sebe in svoje na pošten način. Ni države v Ameriki, katera bi se mogla meriti z Missouri v splošnem kmetijstvu.

F. GRAM REALITY Co. Naylor, Mo.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI VOZIJO iz AVSTRO-OGERSKE V NEW YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

M. Washington 31. Aug. 1910 Oceania 5. Oct.
Argentina 14. Sept 1910 Alice 12. Oct. 1910

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 53te ceste v South Brooklyn.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp Bros. & Co.,

2 Washington St.,

New York, N. Y.

GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

Dr. E.C. COLLINS

ustanovitelj

Ako trpite na:

Želodenež bolezni, slabi prebavi, drizgi, kožni bolezni, ali ako imate reumatizem, glavoboli, škrofeljine, hripavost, nadohu ali jetiko, srčno napako, nervoznost, zlato žilo, kilo, ali bolezen pljuč, jeter, ledic, ušes ali oči. Napihjenost trebuha, katar v nosu, glavi, vratu ali želodcu. Trabluljo, neuralgijo, mazulje ali kake druge notranje ali zunanje bolezni, kakor tudi tajne spolne bolezni, pišite ali pa pridite osebno, na navedeni naslov na kar Vam bode pomagano.

Pišite takoj danes po jedno zanimenitih in prekoristnih od Dr. E.C. Collins-a spisanih knjig, katero dobite povsem brezplačno.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

Popolno Resnico in ne prazno Govorjenje

DOKAZUJEJO 'ISKUŠENI ZMOŽNI IN VEŠČI ZDRAVNIKI. Ni dovolj biti samo zdravnik ter imeti razne oglašbe po časopisih. Naš ubogi, bolni Slovenci potrebujejo, dobre vešče in izkušene zdravnike kateri jim zamorejo v bolezni tudi resnično pomagati, ker naši bolni Slovenci ne morejo njih težko prislužen denar v neuspešne svrhe proč metati ter prazne žepe neveselih zdravnikov polniti ter si z njih slabimi zdravili bolezen še bolj poslabšati.

ROJAKI! ne verujte sladkim in lepim besedam takih zdravnikov kateri se v malih oglaših in časopisih samo hvalijo in pišarijo o njih veščnostih, kateri ne morejo niti jednega povoljnega slučaja njih zdravljenja dokazati.

Zdravniki THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE so dobro poznati med vsem Slovincem. Ti zdravniki se žrtvujejo že monogo let za naš bolni Slovenci narod ter njih dobroto in zadovoljnost. Učili in prakticali so mnogo, mnogo let tako da so sedaj zmožni, z najboljšim uspehom ozdraviti vsakovrstne bolezni najsi bode še tako zastarane in zanemarjene v sled nepravilnega zdravljenja in slabih zdravil, drugih zdravnikov. Na tisoče in tisoče zahvalnic, ter veselje in zadovoljnost mnogobrojnih družin Vam to dokazujejo ter hvalijo poštreno in uspešno delovanje teh zdravnikov.

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE sprejema samo najboljše, največje in najiskušene zdravnike kateri prakticalno zdravila. Tu ga ni bolnika, katerega bi ti zdravniki odpustili nezadovoljnega in da bi mu ne bilo pomagano. Zdravila katere zdravniki tega zavoda predpišejo so najboljše na svetu in katera nikdar svojega cilja ne zgreše ter vedno pomagajo proti bolezni.

Ako toraj trpite na kakoršni koli bolezni, najsi bode nova, akutna zastarela ali kronična, ne čakajte dokler se ista še bolj ne poslabša in da ne postane neozdravljiva, temveč poiščite si pomoč takoj in nemudoma.

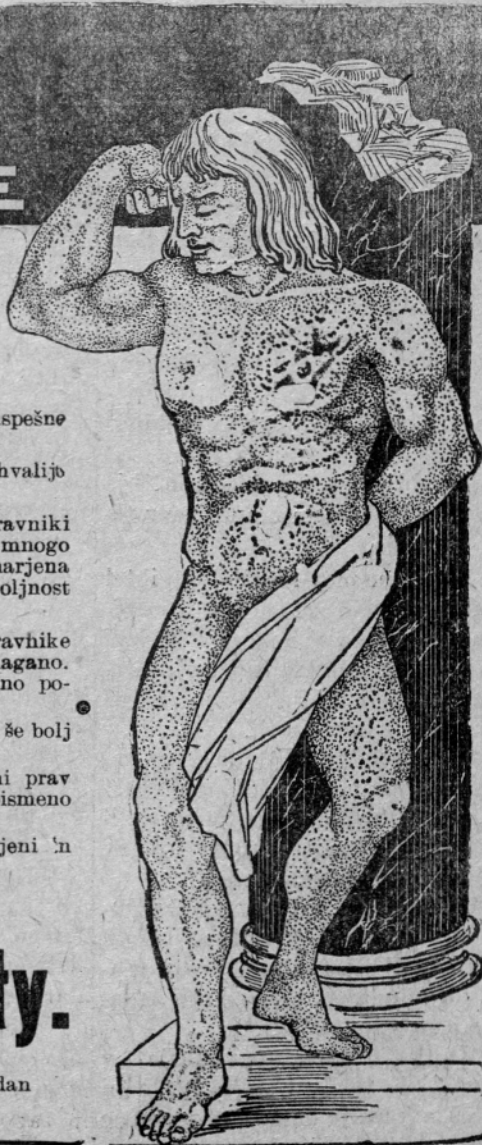
Ako zahteva Vaša bolezen takojšnjo pomoč, pišite ali pa pridite brez obotavljanja in čakanja. Ako ne veste sami prav gotovo kaj da Vam manjka in na kakoj bolezni da trpite vprašajte zkravnik The Collins New York Medical Institute pismeno ali osebno nakar Vam bodejo isti z veseljem in to popolnoma brezplačno razložili ter svetovali.

To je smoter in poštreno delovanje zdravnikov tega zavoda, potom katerega postajajo vedno bolj priljubljeni in slavni. Vsa pisma naslovite na: Dr. S. E. Hyndmann M. D. of

The Collins New York Medical Institute

140 W. 34th Street - New York City.

Uradne ure za osebne obiske so; vsaki dan od 10 do 5 ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih od 10 do 1 ure popoldan in vsaki torek in petek zvečer od 7 do 8 ure.

VOHUN. * * * * *

SPISAL J. F. COOPER.

(Nadaljevanje.)

Šestindvajseto poglavje.

Ko je bila Henriku naznanjena razsodba, so ga pustili nekaj ur še pri očetu in sestrah. Gospod Hvarston je objokaval strašno sinovo usodo v nevtolažnem obupu in Fanikino dušo je zmlevala bolest, ki je ni opisati. Edino teta I-vanka je bila razmeroma mirna, kajti ona je imela slepo zaupanje v Washingtona. Bil je doma z iste nasebine kakor ona in dasi se nista bila nikdar v življenju sešla, je vendar poznala zelo dobro njegove čednosti in je vedela, da je sicer strog, toda pravičen in do-brotljiv mož. Vrh tega je vedela gospodična Petnova, da je Henrik nedolžen na zločinu, katerega je bil obtožen, in v naivnosti, ki čes-to prebiva v plemenitih srehi, ni mogla zapopasti, da bi popolnoma nedolžen človek zares mogel trpeti kazen.

Proti poldnevu je od reke gor dospel na polje pred hišo, kjer je bil Henrik v zaporu, oddelek brambovev — imel je prisostvo-vati jutrnji eksekuciji angleške-ga vojuna.

Dunwood se je bil povrnil k svo-jemu eskadronu — ni mogel pre-nesti tega, da bi bil priča obupa Hvarstonovih. Tudi on je stavil, kakor gospodična Petnova, velike upe na Washingtonovo milost, da-si so ga v drugih trenutkih zopet napolnjevali najkrutejši dvomi in bojazni. Bil je dobro znan z vojni-mi zakoni in bolj vajen soditi Washingtona kakor generala ne-go kakor človeka.

Nestrno je čakal na kurirja iz glavnega tabora, ki je moral do-speti vsak čas, kajti glavni tabor je bil nedaleč na zapadnem bregu Hudsona. Poročnik Mazon, ki je odhajal na reknosciranje proti sovražnemu oddelku, pomikajoče-mu se ob reki navzgor, ga je našel v največji razburjenosti.

"Ta negotovost me ubije!" mu je potožil major. "Ne ljubi se mi nobena stvar . . . Ah, da bi že prišel enkrat!"

"Na, glejte ga!" pa je v istem hipu vzkliknil Mazon. "Tu drvi gor po cesti — gotovo prinaša do-bro vest. Da bi le! Nič prav rad bi ne videl tega korajžnega fanta plesati v zraku."

Dunwood je slišal le malo te ra-hločutne izjave, kajti že je bil sko-čil čez plot in je stal pred kurir-jem.

"Kaka vest?"

"Dobra," je odgovoril sel in iz-ročil majorju pismo.

Dunwood si ni vzel časa, da bi čital. V ogromnih skokih je drvil proti hiši in planil v sobo, kjer je bila zbrana Hvarstonova družina.

"Ah, Dunwood?" je zavpila Fanika in mu stekla naproti. "Iz-gledate tako veseli — ali prinaša-te pomiloščenje?"

"Tukaj Fanika. . . tukaj, Hen-rik . . . tukaj," je sopes Dun-wood skoro brez sape in s tresoči-mi prstmi prelomil pečat. "Tu je pismo — poslušajte!"

In vsi so poslušali napeto — a tu so videli, kako se je radost na Dunwoodovem obrazu hipoma u-maknila topi grozi.

V zavrtku ni bilo drugega ka-kor smrtna obsodba vojnega so-dišča, pod katero so bile zapisane besede:

"Potrjeno — Jurij Washing-ton."

"Izgubljen je, izgubljen je!" je kriknila Fanika in omahnila v te-tino naročje.

"Moj sin, moj sin!" je ihtel stari mož. "Na zemlji ga ni usmi-ljenja — samo v nebesih! Naj bi Washington nikdar sam ne potre-boval milosti, ki jo odreka moje-mu nedolžnemu sinu!"

"O, kruti Washington!" je za-donelo tudi iz gospodične Petno-ve ust. "Preveč se je že navadil prelivanja krvi — to je njegov značaj čisto predrugačilo."

"Ne grajajte ga!" je rekel Dun-wood. "General je odločil tukaj, ne človek! Zastavljam svojo gla-vo, da ta udarec, ki ga mora zada-ti, njega samega boli."

"O, kako sem se varala v njem!" je tožila Fanika. "On ni odrešenik svoje domovine — on je mrzel, brezsrčen trinogi! O, Dun-wood, Dunwood, kako slabo ste mi ga opisali."

"Mirujte, draga Fanika. Za božjo voljo, ne govorite tukaj ta-ko! On je samo čuvaj in izvrševal-ec zakona."

"Imate prav, Dunwood," je po-vzel zdaj besedo Henrik, čigar ju-naško srce pod strašnim udarcem ni omahnilo. "Jaz . . . jaz sam ga ne morem obsojati . . . na robu groba nečem biti krivičen. V času, kakor je sedaj — ko je Vaši stva-ri še-le pred kratkim vsled sramot-nega izdajstva grozila poguba — se Washingtonovi nevpogljivosti ne čudim. A jaz ne morem storiti zdaj drugega nego da se pripravim na svoj strašni konec, ki je tako blizu . . . Vam, major Dun-wood, velja moja prva prošnja."

"Govorite," je jecal Dunwood. Henrik je pokazal na očeta in rekel:

"Bodite staremu možu tu sin — bodite slabotnemu siromaku opo-ra in ščit zoper nadloge, ki mu jih utegne nakopati na glavo moja sramotna usoda. Nima veliko pri-jateljtev med voditelji te dežele — naj bi bilo Vaše vplivno ime med njimi!"

"Bo."

"In ta nedolžna sirota," je na-daljeval Henrik, kazoč na Saro, ki o vsem tem, kar je pretresalo druge, ni razumela ničesar. "Jaz je ne morem več masčevati . . . ah, proč s takimi mislimi, ne spo-dobijo se v tej uri. Pod Vašim varstvom, Dunwood, naj bi našla zavetja in miru."

"Bo," je šepetal Dunwood.

"Naša teta Vam je v sorod-stvu, tu je nepotrebna vsaka be-seda, ali tukaj —" pri teh besedah je prijel Faniko za roko in po-gledal ljubeče v njen objokani o-braz. "Tukaj je najdragocenejši zaklad. Sprejmite jo na svoje srce in gojite jo kakor bi gojili nedolž-nost in čednost."

Major je segel ognjevito po roki ljubljene deklice, Fanika pa se mu je umaknila in skrila obraz na te-tinih prsih.

"Ne, ne," je šepetala. "Nima prostora v mojem sreč, kdor je pomagal uničiti mojega brata."

Henrik jo je gledal nekaj časa resno in sočutno.

"Dragi Henrik," ga je prosil major. "Vidim, da je najbolje, da se zdaj ne dotikamo te stvari . . . Bojim se," je nadaljeval z žare-čim obrazom, "da ima gospodična Fanika slabo mnenje o meni — in izpremeniti to mnenje, ji je morda komaj več mogoče."

"Ne; ne, ne!" je brž vzkliknila Fanika. "Tista zmeta je pojašnje-na, major Dunwood — Izabela je razgledala vse moje dvome s svojim poslednjim izdihom."

"Blaga duša," je šepetal Dun-wood. "Ali Henrik, prinesite zdaj svoji sestri, da, prinesite mojim lastnim čutilom."

"Preveč težko mi je," je rekel Henrik, objemši Faniko, "zapusti-ti sestri brez varuha . . . Njiju-dom je razvalina, usoda jima sko-ro ugrabi zadnjega zaščitnika," — pogledal je na očeta — "in li morem mirno umreti, če pomislim na nevarnosti, katerim ostaneta izpostavljeni? . . . Dobra gospo-dinja te hiše je že poslala po du-hovnika, ki me naj pripravi na po-slednjo pot. — Fanika, ali mi ho-češ olajšati poslednjo uro in pri-voliti, da te ta duhovnik združi z Dunwoodom?"

Fanika je nemo odkimala.

"Zavoljo tvoje nesrečne sestre — zavoljo mene —"

"Tihlo, Henrik, srce mi raztrga-vaš," je prosila Fanika razburje-na, trpinčena. "Za nič na svetu ne bi mogla v takem trenutku skle-pati tako svete vezi. Storilo bi me nesrečno za vse življenje."

"Ne ljubiš ga!" je vzkliknil Henrik očitajoče.

Fanika si je pokrila z roko oči, podala drugo bratu in šepetala:

"Motiš se — motiš se."

"Tedad mi obljubi, da pozneje, ko ti postane spomin na mojo za-lostno usodo milejši, njemu, naj-boljšemu mojemu prijatelju, po-dariš roko, in pomirjen bom."

"Obljubim!" je rekla Fanika s povešenimi očmi, Dunwood pa je nemo, a vroče pritisnil na usta njeno roko.

"Teta, ali naju hočete pustiti trenutek s prijateljem sama? I-mam se pogovoriti z njim o stva-

reh, ki bi Vas po nepotrebnem razburjale."

"Morda bi pa jaz le še utegnila poiskati Washingtona?" je meni-la zdaj teta.

"Zakaj bi se ne mogli obrniti na Harperja?" je vprašala Fani-ka, ki se je bila naenkrat spomnila besed, ki jih je govoril takrat pri slovesu neznani gost na Kobiljeku.

"Harper!" je hlastno ponovil Dunwood. "Harper! Kaj je z njim? Ali ga poznate?" "Bil je dva dni pri nas," je povedala Fa-nika, "takrat ko so vjeli Henri-ka."

"In — in — odkod ga pozna-te?"

"Nismo ga čisto nič poznali. Nekega večera je prišel k nam — popolnoma tujim mu ljudem — in ostal pod našo streho med hudo nevihto. Kazal je zanimanje za Henrika in mu obljubil svoje pri-jateljstvo."

"Kako?" je ostrmel major "Ou je poznal Henrika?"

"Gotovo; on, Harper sam, je po-vzročil, da je odložil Henrik svojo masko."

"Ali," je dalje izpraševal Dun-wood in prebdeval od razburje-nja. "Harper gotovo ni vedel, da je Henrik častnik kraljeve arma-de"

"Gotovo da je vedel!" je vzkli-knila gospodična Petnova. "Saj nas je še posvaril pred nevarnost-jo, ki preti Henriku!"

"Ponovite mi še enkrat. . . Kaj je rekel? Kaj je obljubil?" je na-daljeval Dunwood z mrzličavo hlastnostjo in nestrpnostjo.

"Pozval je Henrika, naj se v morebitni nevarnosti obrne nanj, in je obljubil, da poplača gosto-ljubnost očetuva na sinu."

"In je rekel to, ko je vedel, da je Henrik angleški častnik?"

"Gotovo — in ravno z ozirom na pretečo mu nevarnost."

"O," je vzkliknil Dunwood pre-radosten, "potem je vse dobro — potem ga lahko rešim! Da, goto-ve, Harper ne pozabi nikdar, kar je obljubil!"

"Toda — ali ima tudi moč?" je vprašala Fanika dvomeče. "Li mo-re omehčati Washingtonovo tr-mo?"

"Da li more?" je vzkliknil ma-jor. "Ako bi on ne mogel, kdo si-ecer bi bil v stanu to? Vsi naši pr-vaki skupaj niso nič v primeri s tem Harperjem! Toda — Vi imate njegovo obljubo?"

"Njegovo prostovoljno, sloves-no obljubo — potem ko mu je bilo znano vse."

"Potem bodite mirni — zakaj Henrik je rešen!"

In brez nadaljnjega pojasnila je zdrvil ven, pustivši Hvartonove v največji osuplosti, in minuto po-zneje so ga videli galopirati čez polje.

Henrikova usoda se je — kakor je bilo videti — obračala na bolj-e in vsem je postalo lažje pri sre-u. Posebno pa Faniki, ki je vendar tako slepo zaupala ljubljenu Dunwoodu! In ko si je pokicala v spomin še vso blago, ljudomilo Harperjevo prikazen, se je udala prosto vsa nanovo-zvevetelim u-pom . . .

Z okna, pri katerem je stala, je uživala svoboden razgled na goro, na kateri je bila medpotoma zapa-zila tisto skrivnostno kočjo. Poboč-je te gore je bilo strmo in pusto, tu in tam je rasel kak pritlikav hrast. Vznožje te v koničasti obli-ki se vzdigajoče gore je bilo od-daljeno komaj deset minut od hi-še — in tam zgoraj je zagledala Fanika ta hip moža, ki je stopil izza skale, a pri tej priči zopet iz-ginil.

To se je ponavljalo večkrat, ka-kor da ima begunec (za takega ga je smatrala Fanika) namen, re-kognoscirati gibanje vojakov spo-daj.

Faniki je prišlo takoj na misel, da je krošnjar; vsekakor je bila to ista postava, kakor jo je bila vi-dela sinoči pri kočici. Harvey pa je bil v njenem spominu v tako tesni zvezi s Harperjem, da se je globoko zamislila.

"O," pa je zdajci vzkliknila in tekla k durim. "Dunwood se je vrnil!"

Hip pozneje je vstopil major — z mračnim obrazom.

"Izjalovilo se Vam je!" je vzkliknil Henrik.

"Ali ste videli Harperja?" je hitela vpraševati Fanika.

"Ne — prišel je sem čez reko, ravno ko sem se prepeljal jaz na oni breg. Križala sva se — ni mi

bilo mogoče najti ga . . . Vendar ga bom videl lahko še nocoj . . ."

"In-li niste bili pri Washingto-nu?" je vprašala gospodična Pet-nova.

Dunwood je je razstreseno gle-dal nekaj časa in odgovoril potem z obotavljanjem:

"Vrhovnega poveljnika ni bilo v glavnem taboru. Toda, Fanika, povejte mi še enkrat vse, vse okol-nosti Harperjevega obiska — sle-herno vseh njegovih besed — vse, vse, nakar se le morete spomniti!"

Potem ko je izpolnila deklica njegovo željo z natančnostjo in s čudovito dobrim spominom, so se zopet razjasnile Dunwoodove po-teze.

"Rešeni smo, rešeni smo!" je zvenelo veselo iz njegovih ust.

Tu ga je prekinil glasen prepir zunaj pred durmi.

Dalje prihodnjič.

Fanatični verniki "of holly rollers" pred sodiščem.

Verniki sekte takozvane Holy Rollers, postanejo čisto divji ka-dar jih obsenči sv. duh kakor si to domišljujejo. Vpijejo, skačejo, trgajo oblačila raz sebe in nga-njajo podobne budalosti. Tako se je godilo v Atlanta, Ga. 14. t. m., kar na ulici, in policija je areti-rala 70 teh rollerjev obojega spo-la radi kalenja javnega miru in reda. Sedaj pa pride šele najlepše.

Ko so jih privedli pred policijskega komisarja, obsedel jih je hudič znova, in burka se je pričela v dvorani na magistratu, in si-ecer, kakor pravi amerikanec, "a free fight for all". Stoli, mize, vse so polomili. Po dvorani je bilo polno raznih predmetov. Policija je bila brez moči, poslušalci, ki so prišli gledat in poslušat obravna-vo so pobegnili, dvorana pa je iz-gledala, kot bi v njej divjal hud vihar. Vendar, ko so se mameluki upekali, došla je druga policija na pomoč in še, ko so jih zapli v ce-lie, so nad eno uro tulili, rjovelj in upili, da je odmevalo po vsej ječi.

Kedaj pridejo sedaj na drugo, ozir. na glavno obravnavo, poroči-lo ne pove. Prav gotovo jih bo sednik, ako ni sam roller, temo-ji-to poučil, da je tudi vera, ako bla-zna, v svobodni Ameriki kaznjiva.

NA PRODAJ.

Dve dobro urejeni hiši, v bližini mesta z 17.000 prebivalci, in v bližini dveh tovarn, sta na prodaj.

Ena hiša ima štiri sobe z vso o-pravo, druga 9 sob, veliko klet in je pripravna za vsako trgovino. Obe hiši sta oddaljeni samo 5 mi-nut od kolodvora B. & O. R. R. in Pa. R. R.

Lepa prilika za vsakega Sloven-ca ali Hrvata.

Za pojasnila se obrnite na last-nika Jakob Bosiek, East Cambrid-ge, Ohio.

SLOVENC! POSEČAJTE

"Little Bohemio"

kjer se toči izborna impor-tirano pilsensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smokke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bliži-ni Blue Island Av. in zap. 18. ul.

The Gutsch Brewing Co.

Pivovari vložanega piva in znanega

KOTBUSSEK WEISS PIVA

Sheboygan, Wisc.

Telefon 90.

Phone: Canal 80.

HOERBER'S CREAM OF MALT Martin Nemanich, GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street

Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

Za zunanje oglase ni odgovor-ne uredništvo ne upravnništvo.

SLOVENSKO NARODNO SAMO-STOJNO PODPORNO DRUŠTVO V RAVENSDALE, WASHINGTON

VSTANOVLJENO

25. aprila 1908 in inkorporirano dne 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOSIP KOŽUH, Taylor, Wash.

Tajnik: CIRIL BERMEN, Ravensdale, Wash.

Blagajnik: MIKE DERNOVŠEK, Ravensdale, Wash.

Zapisnikar: ANDREJ GORJUP, Ravensdale, Wash.

POROTNI ODBOR:

RUDOLF PEČNIK JOHN MAHKOVEC

FRANK PUSTOSLEMSEK.

Društvena seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu, ob 9. uri dopol-dne v Georgetown pri Frank Marcus v prvem nadstropju.

Čemu pustiš od nevednih zobo-zdravnikov izdirati svoje, mo-goče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali sre-brom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Urađuje na svojim domu:

od 8.—10. ure predpoldne

od 1.—3. ure popoldne in

od 6.—8.30 ure večer.

Ob nedeljah samo od 8.—10. ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličan zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE \$3,000,000.00

GLAVNICA . \$200,000.00

PREBITEK . . \$100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagi. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

OTTO HORACEK

Diamanti, ure, stenske ure in zlatnina

1843 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Dajemo posebno pozornost pri popraviljanju ur in druge zlatnine.

Izdelujoči zlatninar.

OČI pregledamo zastoj.

Najboljša gostilna

na Blue Island Ave. v Chicagi je J. F. Bolek-ova, kjer se toči izborna Schlitz pivo in fina vina. Domača in cenena kuhinja.

Kosilo s kozarcem piva, vina ali kake druge pijače 20c.

Večerja s pijačo samo 15c.

Slovenci, pridite in se prepričajte, da je ta gostilna izborna

JOE F. BOLEK

1870 Blue Island Avenue

vogal 19. ul.

Gostilna "Slovenski Dom"

na

2236 So. Wood ceste

to je med Blue Island ulico in 22.

Mladič & Krampats.

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Telefon Canal 1439.

ITALIJU

ADRIATIC

po staroj i najsigurnijoj

CUNARD LINIJI

POSTAVLJENA 1840 GOD

Ogrska-Amerikanska linija

Od New Yorka do Fiume preko

Gibraltara, Genove, Napolisa

i Trieste

Novo Moderni utvrđeni Šifovi

CARPATIA, - 13,600 TONS

PANNONIA, - 10,000 TONS

MULTONIA, - 10,400 TONS

* Jedne Close Cabina \$60 (dofara) do Napfesa

\$65.00 (dolara) do Triesta i Fiume

CUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.

S. E. Cor. Dearborn & Randolph Sts.

CHICAGO

Ili kod svakog obilježuj agenta.

Slovenska Svobodomisel Podp. Zveza

USTANOV.

1908

INKORPORIRANA

1909

Chicago,
Illinois.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago.
MATH GAISHKEK, podpredsednik, Box 227 Nokomis, Ill.
JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave., Chicago, Ill.
M. V. KONDA, zapisnikar; 1518 W. 20th St., Chicago, Ill.
IVAN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

JOSIP BENKO, (predsednik), 11222 Fulton Ave., Pullman, Ill.
JOS. WERSČAJ Box 271, Grand Works, Ill.
LOUIS ŠKUBIC, 2727 So. 42nd Ct., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

JAKOB ZAJC, (predsednik); Box 44, Winterquarters, Utah.
ANTON DULLER, 2012 W. 25th St., Chicago, Ill.
JOS. MATKO, Box 491, Claridge, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
IVAN GRESHEL, 2470 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, 11316 Fulton Ave., Pullman, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. B. J. DVORSKY, 1800 Fisk St., Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Ivanšek, 1517 S. 43rd Ave. Chicago, Ill. Denarne pošiljave pa na Ivan Kalan, 341 — 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je Glas Svobode. Seja vsako zadnjo sredo v mesecu

V POJASNILO.

Neradi se spuščamo v osebne debate, posebno še z ljudmi, ki nas naravnost smrtno sovražijo, ne samo radi našega svobodomiselnega prepričanja, ampak kakor osebe. Našim zvestim bralcem je znano, kako so se zaganjali v nas enkrat eni, drugokrat drugi. Na vse načine so se trudili, da bi upropastili delavski list Glas Svobode, preganjali so ga potom sodnije, hoteli ugonobiti in v ječo poslati njegovega ustanovitelja in ga moralno in gnotno ubiti. Vse te nakane, izvirajoče iz nesramne zavisti, strankarstva in lastne dobičkaželjnosti, so se izjalovile, in list zavednih in svobodomiselnih slovenskih delavcev v Ameriki, Glas Svobode, stoji še vedno trdno in bo še v nadalje zagovarjal in čuval delavske koristi slovenskega naroda, kateremu hočejo razni ljudje pod različnimi prevetami, škodovati in ga izkoristiti.

Vedno smo stali na stališču, — in da imamo prav, mora priznati vsak razsodni in trezno misleč človek, — da je duševna svoboda, v dosegu delavskih stremeljenj, predpogoj vsega. Brez te svobode ne moremo nikdar doseči kake osebnosti svobode. Brez duševne svobode si druge niti predstavljati ne moremo, ker le svobodno misleč človek more presojevati in soditi! Da smo povsodi in vsikdar zagovarjali to stališče, je vsakemu znano in tega nam tudi nikdo ne more oporekati: Vsaj poštenjak ne. In sedaj čujte, kaj piše čikaška "Radnička Straža" v številki 34. z dne 12. avgusta pod vzglavjem "Izjave slovenskega izaslanstva" v poročilu prvega jugoslovanskega socialističnega kongresa v Ameriki, ki se je vršil dne 3. in 4. julija v Chicagu.

V tem poročilu je govor, ako zasluži to ime, sodruga Frank Petrič, ki je povedal med drugim, da sta prišla iz zapada dva človeka, imajoča svoj list, ki se je kazal prijatelja delavstva. Pri listu sta sodelovala Jos. Zavertnik, Frank Petrič in drugi iz socialnega kluba. Ti so potem odstopili, ker so se prepričali, da delata lastnika lista samo za profit, in se nista strinjala z agitacijo, katero so razvili Zavertnik in tovariši za socialno demokracijo.

To je tako grdo zavijanje resnice, da jo moramo odkriti. Res sta prišla leta 1903 Konda in Medica, na izrečno prošnjo čikaških Slovencev, iz zapada, in izdajala potem v Chicagu list Glas Svobode, kakor sta ga že prej v Pueblo, Colo. Toda Glas Svobode se ni kazal prijatelja delavstva, ampak je bil že od ustanovitve

* In podobno tudi slov. list "Proletarec", z dne 16. avgusta. ** Tu moramo pripomniti, da nismo dobili o kongresu nikakega obvestila; štev. omenjenih listov nam je prinesel somišlenik v uradni list.

delavski list, ne pa delavski prijatelj. Pri listu sta bila nastavljena, in za svoje delo plačana Jos. Zavertnik kot urednik, Frank Petrič kakor potnik, kateri je, mimogrede omenjeno, prodajal tudi slike papeža Leona XIII.

Jos. Zavertnik in tovariši so kimali začeli spletakariti proti listu Glas Svobode in njega lastniku. Imeli so tajne seje, na katerih so ukrepali, (se učili angleški ...), kako bi lastnika prevarili in dobili list v svoje roke. Zavertnik je šel tako daleč, da je hotel upravitelja M. V. Konda prisiliti, da bi mu pokazal upravne knjige. Ko mu je ta odgovoril, da se nima za upravitelstvo nič brigati, je "odstopil". (Jasneje bi se izrazil, če pravimo, da mu je upravitnik pokazal prostor, kjer je pustil zidar luknjo!) Za Frank Petriča ni bilo, ko je prišel z potovanja, mesta, in ta si je res prostovoljno poiskal službo. To je torej resnica o odstopu!

Jezni, da se jim ni posrečilo dobiti lista, o katerem so že bobnali okoli, da je njihov, so ustanovili začetkom leta 1906 list "Proletarec", seveda in upanju, da bodo Glas Svobode takoj uničili. (Podvzbujevalna pisma, katera je pisal John Petrič raznim zavaznikom, zakletnikom in sovražnikom Glasa Svobode, posebej ona g. Petriču, jasno kažejo, kakaj in kako se je ustanovil "Proletarec.") Začeli so zoper Glas Svobode strahovito gonjo, ki pa mu ni prav nič škodovala, ampak mu še celo koristila. Trajala je nad 3 leta, in sedaj so se sodrugi in obsojenci pri Proletarcu za nekaj časa odpočili, ter se pripravili na nov, brezvpešen boj, ker brez vednega prepira miroljubna drhal ne more živeti. Izjavljajo, in če jim par krepkih povemo, da jim brenci po ušesih, zaženejo vesoljni krik: Oni so začeli ...

In če je Glas Svobode "kšeftarski list," kakor ga blagovoli imenovati "Radnička Straža," prepuščamo sodbo našim bralcem.

Za Petričem je govoril hrvaški sodrug M. Glumac-Jurišič, ki se še vedno izdaja za urednika "Rad. St.", dasiravno je moral tam že davno vzeti slovo. Kakor poroča "Rad. S." je Glumac razjasnjeval pomen kongresa in nato navajal težkoče, "katere so imeli slovenski sodrugi, ko so se morali boriti proti M. V. Kondi, ki je hotel slovenske socialiste izrabljati v svoje svrhe." Vprašali bi Glumaca, ako je bil on pri ustanovitvi Proletarca v Chicagu ali sploh v Ameriki, da ve toliko o grabežljivosti ustanoviteljev Glas Svobode in početku "Proletarca".

Sodnik še le takrat sodbo izreče, ako ni podkupljen, ko zasliši obe stranki. Glumac valda ne zamerimo, da nas tako sodi, seveda iz hvaležnosti, saj je ravno takov kakor i oni, ki so se zakleli, da morajo uničiti Glas Svobode. Nadalje vprašamo g. Glumaca, ako je on kot bivši urednik "R. S." brezplačno delal? Gotovo ne! Ra-

čunal si je dobro, saj hrvaški narod rad da. Kaj ne g. Glumac, to je istina!

Sicer pa je znano, da privede osebna mržnja in sovraštvo človeka jako daleč. A da je mogel izustiti take besede socialist (recte anarhist) Glumac, ki je živil od Kondata le dobrote, ki se je pustil od njega podpirati in preživljati, presega že vse meje. Ali je Glumac pozabil na čase, ko ni imel niti ficka v žepu, a se je ravno Konda trudil in pehal zanj, da mu je dobil mesto, ter mu med o-nim časom pomagal, da je čimprej "njegovo" glasilo izšlo? ter ga podpiral kakor brat brata. No, takrat je bil Konda družje, a za zahvalo, ko je od njega odhajal, mu ni rekel niti "piš me v uh!" Ali ni to res, sodrug M. Glumac-Jurišič? —

Spominjamo se pri tem sledeče dogodbe:

K staremu in poštenemu župniku je prišel mož ter ga prosil, naj mu posodi nekaj denarja.

Župnik ga vpraša: "Ni res, midva sva prijatelja?"

"Seveda," odgovori mož vesel, v upanju, da mu bo prijatelj takoj dal denar.

"No, ravno, ker sva prijatelja, ti denarja ne dam. Ker, kakor hitro ti posodim denar, se me boš ogibal, kakor hudič križa, bi postal torej moj sovražnik, jaz pa prijateljstva nočem razdirati!"

Ravno, ker vemo, da so naši opraviljivi tudi naši osebni sovražniki, se za očitanja nič ne zmenimo. Ugotavljamo in vprašujemo samo sledeče:

Kdo je ustanovil po propadu Zore in z njo soc. kluba novi soc. klub? — Ali ne "ljudje okoli Glasa Svobode?" — Ali morda Glumac, John Petrič in Zavertnik, ki še o Ameriki sanjajo niso.

Kdo je poklical v življenje socializem med slov. delavce v Ameriki? — Ali ne "kšeftarski" list Glas Svobode? —

Kdo dela še sedaj največ v prospeh in korist slov. delavstva v Ameriki? — Ali ne Glas Svobode, "ki je hotel slov. socialiste izrabljati v svoje svrhe," a sta si moralna ustanovitelja časih posoditidenarza obedi! —

Ali se ne bori Glas Svobode vedno za delavce, ali jih ne opominja vedno k združenju, in ali ni svobodomiselnost temelj socializma? Le izpodkopavajte ta temelj — posledice si pa samim sebi pripišite ...

Besede, ki izvirajo iz osebnega sovraštva, nas na poti, katero smo si začrtali, ne motijo in ne vznemirjajo. Gorejšnje pojasnilo priporočamo slovenskim delavcem v premislek in prevdarek, nasprotnike pa pozivljamo, naj nam na stavljena vprašanja stvarno odgovorijo, in potem se bomo dalje pomnili ...

Predno zaključimo, naj še enkrat omenimo, da ni bil na prvi jugosl. soc. kongres v Chicagu povabljen noben pristaš Glas Svobode, ker so se oni, ki so kongres vodili, bali, da jih ne bi kdo, ko so prav grdo lagali, prijel za dolgi in lažnjavi jezik.

Da delajo zahrbtno, smo davno znali, in tudi že večkrat dokazali. Slov. delavstvo v Ameriki ve, s kom ima opraviti, in zato tudi primerno plačuje — no zaslugah! ...

DOPISI.

Greensburg, Pa. 6. aug.
Dragi urednik: —

V prvi vrsti mi oprostite, ko pošiljam to poročilo tako pozno, ker bi imelo biti priobčeno že v predzadnji številki. A je pomotoma počivalo v mojem žepu. Vendar prosim, da ga priobčite, ker bi me drugače sodrugi tukaj opravičeno zlasali, a tega si bogme sedaj, ko že tako ali tako veliko trpim, ne želim. Toraj k stvari!

Na zgoraj označeni dan, namreč zvečer zbralo se je tukaj okoli 8.000 premogarjev iz vseh krajev tega zakletga okrožja. Nameravali smo prirediti veliko paradno vzhodno ter vsodbudo štrajkujočim, ter grozo in trepet skabom. Unijski uradniki so zagotovili vladne organe, da naj bodo brez vse skrbi, ker se bo parada vršila v najlepšem miru in redu, kakor se tudi je.

Druga parada 400 štrajkarjev se je vršila v South Greensburg, tudi danes. Na čelu parade so korakali 4 člani državne policije. Marčalo se je proti Export minam,

da bi skabom pokazali svojo moč, ter jih, ako možno, navdahnili s človeškim čutom, da bi pustili nehvaležno delo, ter se nam pridružili. Bližajoči se omenjenim premogorvom, se približata procesiji tudi dva avtomobila, polna oboroženih deputijev, kateri so nam, ko so nas vstavili, ukazali, da se moramo vrniti. Toda oni štirji člani državne policije so jim odgovorili, da bodo ako bi skušali zabraniti nadaljevanje obhoda, lahko kaj zastopali dobili. Nato so se deputiji osramočeni vrnili, mi pa smo nadaljevali z parado, ki se je završila najlepše.

Premogar na štrajku.

Waukegan, Ill.

Cenjeno uredništvo: —

Prosim, odmerite mi mal prostoreček v cenjenem listu Glas Svobode, da sporočim v našem delavskemu listu razmere v waukeganski naselbini.

O delu ne bom razpravljaj, ker se dela bolj po malem, kakor menda povsodi v Ameriki. Meseca februarja se je ustanovilo v Waukeganu podporno društvo št. 4, spadajoče k S. D. P. in P. D. v Darragh, Pa. Res, pričetek je bil bolj težak, toda sedaj stojimo trdno in korakamo po začrtani si poti naprej. Napredujemo tudi v številu članov. Ker želimo večjega napredka, je sklenilo društvo na zadnji mesečni seji, da prispeva vsak član po 25c na mesec v društveno blagajno. Iz teh prispevkov bo društvo plačevalo po \$2.00 na teden bolniške podpore. To je jako lepa podpora, če pomislimo, da znaša sedaj bolniška podpora v slučaju bolezni skupaj \$8.00 na teden. Šest dolarjev se dobi iz glavne blagajne, kamor se pošilja asessment, ki znaša \$1.00 na mesec, \$2.00 bode pa plačevalo tukajšnje društvo.

V Waukeganu je še mnogo drugih društev, ki pripadajo raznim Jednotam. A tako lepe podpore menda ne daje nobeno, in to pri tako malem asessmentu. Rojakom v Waukeganu je sedaj dana lepa prilika, da se zavarujejo za slučaj ponesrečbe ali obolenja. Pristopnina znaša z asessmentom vred samo \$1.75. Ko oride do prve konvencije, bode pristopnina gotovo povišana in vpeljani bodo tudi razredi po starosti. Torej kličem vsem rojakom — po širni Ameriki, ustanovljajta društva in priklapi-te jih S. D. P. in P. D. v Darragh, Pa. To društvo je velikega pomena. Za pojasnila se obrnite na sobr. Jos. Hauptmana, Box 140, Darragh, Pa. On da rad vsakemu potrebna pojasnila.

Koncem svojega dopisa pozdravljam vse rojake po širni Ameriki, posebno sobrate S. D. P. in P. D. Tebi vrli list pa želim obilo naročnikov in predplačnikov.

John Gantar.

Listu v podporo.

J. Švigelj 25c, J. Bozovičar 15c, L. Basel 10c, J. Inkret 25c. — V Clinton, Ind. so darovali sledeči rojaki: Andrej Brisar 20c, V. Russell 10c, Ivan Šmalec 25c, Martin Škedel 10c, Alojzij Grebelnjak 10c, Frank Ropos 10c, Martin Mohar 10c, Bartel Žauhi 10c, Ivan Frajla 25c, Jakob Kranje 10c, Marija Kranje 10c, Viktor Zupančič 30c.

IŠČEMO

Alojza Bahovec, doma iz Save pri Litiji. Star je 39 let in srednji velikosti. Pred 8 leti se je nahajal v Lozerni c. in potem je odpotoval v staro domovino, od koder se je vrnil v Ameriko. Sedaj je nekje v Roslyn, Wash. Prosimo rojake, ki bi mogoče vedeli zanj, naj nas obvestijo, ali se nam naj iskani sam javi. Upravištvu Glas Svobode, 1518 W. 20th St., Chicago, Ill.

POZOR SLOVENC!

80 akrov ravnine ob železnici, gozd, kateri plača čisto zemljo, najfineja zemlja, vedno suha, 1 miljo oddaljena od mesta, zraven najfineje kmetije, akter 18 dolarjev. 8 dolarjev je treba plačati takoj, dlužno kadar se hoče z 6% obresti.

F. Gram Realty Co.
Naylor, Mo.

Vsak slovenski delavec mora čitati svoje glasilo t. j. "Glas Svobode!"

GLAS SVOBODE CO.

1518 West 20th St. Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem društvu, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastopaj, samo pošto znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

EDINA VINARNA

ki toči najboljša kalifornijska in importirana vina.

POZOR! Kedar kupite galon vina, ali več, tedaj Vam ga pripeljemo na dom — brezplačno!

Naše vino je izvrstno in kdor ga je pil, trdi, da ni še nikdar v svojem življenjuokusil boljše kapljice.

Vsi dobro došli!

Jos. Bernard 1903 Blue Island Ave.

Telefon Canal 842.

ŽE VEČ KOT 10 LETNO UREDOVANJE
kot glavni zdravnik in ravnatelj
NA SLOVENSKEM ZDRAVIŠČU
V NEW YORKU

Vam je dosti dokaz, da je naš slavn svetovani

DR. J. E. THOMPSON

NAJBOLSI ZDRAVNIK, in ima popolno izkušnost v zdravljenju vseh bolezni. — Že dosti velika nesreča za vsakega je, ako ga napadne bolezen, a še večji siromak je oni, kateri zaupa svojo bolezen v zdravljenje neizkušnemu zdravniku:

NI JE SPOLNE MOŽKE ALI ŽENSKÉ BOLEZNI
kateri Dr. J. E. Thompson bi se ne upal v najkrajšem času popolnoma ozdraviti, on Vam jamči za hitro in popolno uspešno zdravljenje sledečih bolezni:

Posledice onanije, triper, čankir sililis, impotenco, potucio ali gubitek moškega življenja soka; revmatizem. Vse kronične bolezni želodca, srca, glave, grla, ušes, ledic, pljuč, prs, mehurja; kifo ali bruh; Vse spolne bolezni na notranji ženskih ustrojih; neredno mesečno čiščenje; belitok, padanje maternice, neplodnost; Vse kožne bolezni; srbečino, lišaje, uši na spolnih delih, i. t. d.

ZDRAVLJENJE VSEH BOLEZNIJ OSTANE STROGO TAJNO
ZATRAJ ROJAKI ako ste bolni ter želite v kratkem popolnoma ozdraviti, natanko in brez prikrivanja ali sramovanja opišite svojo bolezen v materinem slovenskem jeziku ter v pismu natanko naznačite, kako je bolezen nastopila, koliko časa traja, in vse druge podrobnosti ter pisma naslavljajte edino le na sledeči naslov:

SLOVENSKO ZDRAVIŠČE

DR. J. E. THOMPSON

342 W. 27th ST.,

NEW YORK, N. Y.

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

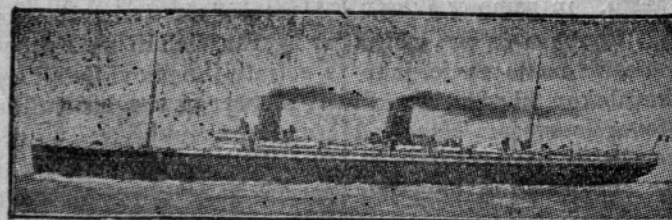
CHICAGO ILL.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence 30.000 HP | La Lorraine 22.000 HP
La Savoie 22.000 HP | La Touraine 20.000 HP
Chicago, nov parnik 9500 HP.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila
Pristanišče 57 North River vzhodje 15th St., New York City

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,
na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

Velika francoska revolucija 1789 do 1815.

I. Od začetka revolucije do Napoleona.

Postavodajna skupščina.

V tem poči v nedeljo dne 2. septembra glas, da so Prusi vzeli imenitno trdnjavo Verdun, in da bi v treh dneh mogli biti pred Parizom. Mestno starešinstvo dalo je kar takoj plat zvona biti in po ulicah bobnati, da so ljudje skup leteli, kakor o kaki veliki nevarnosti. Sovražnikov še ni bilo videti, pač pa so Jakobinski oblastniki dali vjetnike prepeljati iz ene ječe v drugo, da je pohajajoči svet imel kaj gledati. Najprej peljali so kakih petdeset duhovnikov, a njihovi stražarji sansculotti so neprenehoma hujskali na nje radovedno množico. "Vidite", rekli so, "to so izdajalci, ki so nam imeli podaviti žene in otroke naše, kadar bi mi odšli na bojišče!" — Duhovniki so mirno trpeli grdo zasramovanje, kar plane hudobni Maillard z oboroženo druhaljo nad nje ter jih vse pokolje. Mestni starešina je pristopil k morilem ter jih pohvalil za grozno dejanje, Maillard pa jim mogočno zapove:

"Tu smo gotovi, pojdemo h karmelitancem." V nekdanji karmelitanski cerkvi bilo je kakih sto in šestdeset duhovnikov zaprtih. Morilci poglani so jih v samostanski vrt ter jih vse postreljali. Tako je Maillard s svojim krdelom hodil iz ene ječe v drugo ter neusmiljeno streljal in moril nedolžne ljudi. Bilo pa je tudi drugih krvoločkov, ki so se kar skušali drug z drugim. Nekateri so prav zato nosili rudeče kape, ovratnike, jopiče in pase, da so se ložej krvi privadili. Kakor da bi se igrali ali zasmehovali sodišče, ločili so se na sodnike in rabeljane. Sodniki so s krvavimi rokami jeli in pili, se pijani in trudni zverali po klopek ter čakali žrtve, katerim so imeli soditi; rabeljni pa so obsojence polagali na giljotino ter spuščali na nje sekirno loputnico. Kedar so se rabeljni utrudili, vsedli so se na sodnjo klop, sodniki pa so prevzeli njihovo delo, med tem ko je zaslepljeno ljudstvo veselo vriskalo ter skakalo in plesalo okoli mrličev. Pripetilo se je tudi, da so kakoga obtoženca spoznali nedolžnega. Opat Sicaarda izpustili so zato, ker je utemeljil zavod za mutee; mlada deklica rešila je svojega očeta s tem, da je pred morilec izpila poln kozarec gosposke krvi. Takošne groze godile so se po vsem Parizu od 2. do 5. septembra, v nekih okrajih celo do 7. dne istega meseca. Najzvestejši kraljičini prijateljci odsekali so glavo, jo nasadili na drog ter jo pri oknu kazali zaprti kraljici. Bilo je med istimi Jakobinci mož, ki niso odobraval strahovitih moritev, ali nihče se ni zmešal za njihove besede, a ko je narodna skupščina tirjala odgovor, jej je mestno starešinstvo zavrnilo, da je zdaj mir v Parizu; Marat pa je hotel istega Rolanda dejati v zapor, zato ker je grajal morilce. Danton je za zdaj Rolanda rešil in zopet so se vsi pomirili in molčali o moritvah. Prav nič se ne more reči, koliko je takrat v Parizu poginilo ljudi; nekateri cenijo jih na dve tisoče, drugi na več, nekateri pa celo trdijo, da jih je bilo deset tisoč. Revolucionarno sodišče, ki je osnovalo grozno klanje, razposlalo je pisma po vseh departementih, ter naročilo, da se imajo povsod pomoriti nasprotniki republikancev; ali po deželi ljudje niso tako zdivjali, kakor v Parizu, in samo v Lyonu, Orleansu, Rheimsu in še nekih manjših mestih našlo se je Jakobinskih krvoločkov, ki so posnemali pariške tovariše svoje. Naposled so se Girondisti v narodni skupščini vendar ohranili in obveljali jim je, da so razpustili revolucionarno sodišče. Toda Jakobinci so popolnoma dosegli svoj namen. Ljudje bili so čisto preplašeni, in ker so ravno takrat bile volitve v narodni konvent, se nihče ni upal voliti po svojem prepričanju. Največ jih je doma ostalo, a kdor je šel na volišče, dal je svoj glas tistemu, ki je mogočin tedanjim oblastnikom bil po volji. Zmagali so torej Jakobinci; toda le v Parizu izvolili so same "besne", v departementih pa so veliko večino dobili Girondisti, ki so zdaj zmernejši postali.

Narodni konvent.

Dne 21. septembra 1792 je postavodajna skupščina sklenila zborovanje svoje in se isti dan je "narodni konvent" imel prvo sejo. Še so vsi poslanci bili enih mislij in brez najmanjšega ugovora so kar takoj odpravili kraljestvo ter Francosko oklicali republiko. Tak sklep zdel se jim je začetek nove srečne dobe, in že drugi dan sklenili so, da se leta ne bodo več štela od rojstva Kristusovega, ampak od začetka francoske republike t. j. od 21. dne septembra 1792. Takoj potem pa se je razdrla edinstvo v narodnem konventu in vnel se je hud boj med strankami, ki so se zopet ločile v desno in levo, akoprem so prav za prav vsi bili Jakobinci. Na desni strani sedeli so zmerni Girondisti, na levi besni Jakobinci ali "hribovci", a v sredi med obema strankama je zopet bila neodločna "nižava", ki so jo pozneje prekrstili v "blato". Girondisti so po večjem bili bistroumni, učeni in sprevidni možje, ki so hoteli biti pravični vsem, in so le to želeli, da bi v narodnih zborih ter v državnih in srenjskih službah bili samo omikani ljudje.

Kakor so odločno bili zoper to, da razuzdana druhal predznih tatov in postopavek strahuje vse narod, ravno tako nikakor niso odobraval, da bi se vsa Francoska morala ravnati po ukazih in sklepih mestnega starešinstva pariškega; ampak zahtevali so, da v republiki francoski glavno mesto ne sme imeti večje državne veljave, kakor vsak drug departement. Tudi moritev septembra meseca niso mogli pozabiti in tako ostro so zaradi njih napadali besne Jakobince ali "hribovce", da sta celó Robespierre in Danton umolknila in bila v toliki zadregi, da se niti besedice nista upala ziniti v zagovor svoj in stranke svoje. Tu se vzdigne grozovitni Marat in rekel je, da on sam vzame odgovornost na se za vse, česar dolže njegovo stranko. "Če sem kriv," dodal je, "pa naj me narod sodi! Ali je mar greh, da sem ljudstvo budil in hribal, naj s sekirno ugonobi izdajalec domovine, ki je bila že čisto na kraji propada? Ljudstvo je čutilo, da je ni druge pomoči, in prav po mojem nasvetu rešilo je sebe in očetnjo. Kdo izmed Vas bi se upal trditi, da ni bilo dobro tako! Nihče." — Takošni odločnosti in predznosti Girondisti niso mogli kaj, in ker so bili preslabi in skoraj bi rekli tudi prepošteni, da bi s pomočjo departementov spravili na se vrhovno oblast, niso mogli iste vzeti niti nasprotnikom, ki so tako le še bolj povzdignili svojo moč.

Vse drugače mislili so besni Jakobinci. Njim ni bil noben pomoček niti preslab, niti nepošten, če so z njim dosegali namene svoje. "Svoboda in enake pravice vsem ljudem!" bilo je njihovo načelo, in niti siromaštvo, niti neznanje ne bi nikomur smelo kratiti teh pravic. Dovolj, da narod komu zapu, in sme mu podeliti najvišje državne časti. Takošno republiko zahtevali so "hribovci" in verjeli so, da bi se mogla obdržati. Na čelu te republike imelo je stati pariško mesto, v katerem so šteli največ privržencev svojih in v katerem bi vsak čas mogli nabrati potrebne druhal, da bi z njo strahovali nasprotnike, sebi pa čuvali vrhovno oblast. Res je bilo, kar so Girondisti trdili in očitali "hriboveem"; Robespierre, Danton in Marat bili so tisti trije možje, ki so takrat vladali na Francoskem, a prijatelji njihovi delali so na to, da bi prvega razglasili diktatorja francoske republike. To ni bilo nemogoče, kajti Robespierre je imel največ veljave pri ljudstvu, nad katero se nikdar ni povzdigoval, ampak vedno se je štel njemu enakega, nikdar si ni prilastil niti trohice tujega blaga, nikar da bi se kedaj od koga dal podkupiti. Tudi to je ljudstvo bilo po volji, da je brezobzirno sumil in natočeval vsakega, kdor mu je bil na poti. Sicer pa je ves njegov pogum bil na jeziku; le z besedo udrihal je po nasprotnikih svojih, kakor hitro pa so se stranke zgrabile, zginitil je z bojišča in nisi ga videl, dokler se boj ni odločil na eno ali drugo stran. Dasi je torej Robespierre v resnici bil prvi med

Jakobinci, sam si ni lastil nobene vrhovne oblasti, niti ni hrepenel po njej.

Narodni konvent bi Francosko imel pripraviti v republikansko državo in se Girondisti izdelali potrebne črte za novo ustavo. Toda Jakobinci nikakor niso dali, da bi konvent sklepal o teh osnovah, ki so jim bile premalo svobodne, pa so z drugimi nujnimi predlogi ovirali obravnavo zastran ustave. Da bi Girondiste v zadrego spravili ter jih očrnilo pri prostem ljudstvu, silili so v eno mer, da se ima naprej odločiti, kaj s kraljem. Poročila z bojišča, kjer se je sreča obrnila na francosko stran, ohrabrila so jih, da so čim dalje predrzejši postajali ter na vso moč hujskali zoper kralja. Tudi jim je dobro došla železna omara, ki so jo našli v zidano v tuislerijskem gradu in v kateri je kralj hranil tajna pisma svoja. Ta pisma razodela so zdaj vsemu svetu, da je Ljudevik XVI. res skrivaj dopisoval s tujimi vladarji ter jih prosil pomoči zoper francoske prevratnike. Besni Jakobinci so tako zdivjali, da so le tistemu se zaupali, ki se je mogel skazati s takimi dejanji, da bi ga obesili, ko bi se povrnil stari državni red. V klubu in v konventu vpili so, da treba soditi kralja, ki mu zdaj niso drugače rekali nego Ljudevik Capet; in ravno tako so razdražene druhal po ulicah kričale. Nazadnje se je v konventu vzdignil tudi Girondist Valazé ter govoril tožbo zoper kralja, ki ga je imenoval trinoga in grozno pošast. Dolgo so se prepirali, če ima sploh kdo pravico kralja soditi, in kdo da jo ima. Večina Girondistov trdila je, da je kralj po postavi nedotakljiv in da torej za svoja dejanja nikomur ni odgovora dolžan. Poslanec Morisson je iz starih in novih postav dokazal, da za kralja ni sodbe ne kazni. Njemu je ugovarjal mladi Saint-Just, ki je spolnil komaj tri in dvajset let. Govoril je tako hladno in brez srca, da je stare može bilo kar groza pred njim. Jedro njegovega dokazovanja je to: "Kaj treba kralju pravde in sodbe? Ubijemo ga, kakor ubijamo sovražnike na bojiščih! Če tudi ne bi bil ničesar pregrešil; bil je kralj in že samo zato zaslužil je smrt!" To je bil človek, kakoršnega si je želel Robespierre, ki ga je ljubil kakor sina svojega. Prav iz dna duše mu je govoril. Poprijel pa je tudi Robespierre sam besedo, ter dokazoval, da so kralja obsodili tisti trenotek, ko so oklicali republiko. Eden mora biti kriv; če je kralj nedolžen, je pa republika pregreha. Zato treba kralja kar brez sodbe ubiti, da se ohrani republika. Toda večina jima le ni pritrdila, ampak po nasvetu Petionovem je sklenila, da bo narodni konvent kralja sodil.

COPRNIC.

(Črtica. Napisal Danimir.)

Po celem Podgorju je že bilo znano: Coprnica je prišla in se naselila v Polančevi bajti. Vse je bilo pokonci. Stare ženske so postajale ob vogalih in si šepetale tihe, skrivnostne besede, prav kakor bi se bale, da jih kdo sliši in zve za njihove tajne naklepe, ter jih obdolži celo, da so v zvezi s čarovnico, dekleta so se šalila in nagajala druga drugi, češ, gotovo je že bila tam v bajti in si pustila prerokovati od ciganke. Vaški paglavci pa so se boječe ozirali, ali ne pride od nekd nenaodna in skrito in jih začara v oštudne žabe, v strupene kače, ali mogoče celo v . . .

Te besede si niso upali izgovoriti.

In res! Čudne stvari so se namreč pripovedovale otrokom, zlasti, kadar so bili nagajivi in niso hoteli ubogati. In prav radi tega so se coprnice tako bali, že ob samem imenu so vzdrteli, misleč, da vse sliši, kadar kdo izpregovori njeno ime in se pojavi lahko vsak hip ter jih kaznuje. Zato pa so bili otroci v tem času, ko je bila coprnica v Podgorju, povsodi tako pridni in ubogljivi, da so imeli stariši kar veselje z njimi. In če se je le tupatam kateri izpozabil, ga je bilo treba samo opomniti na coprnico v Polančevi bajti, pa je postal iz njega hipoma zopet priden in nedolžen angelček.

In Podgorjanci so pogostoma zahajali tja v bajto. Skoraj vsakemu je ležalo nekaj na sru, če-

mur naj bi coprnica odpomogla. Je prišel seljak in je potožil, da mu že dalje časa boleha vol, orati bi moral, pa mora čakati polje in vse ostalo delo. Naprosil bi sosed, pa ima itak sam opravka, več kot potreba. In coprnica je prinesla suhega zelišča, napravila nad njim par čudežnih znamenj ter ob enem izpregovorila nekaj tajnih nerazumljivih besed in veselo in s prikritim nasmehom stisnila svetlo "evanagarco" ali pa svinjsko pleče, kar pač je ravno kdo mogel dati.

In pomagalo je včasih slučajno. Seljak pa je takoj raznesel vest po vsi vasi, češ, kako je coprnica pametna, mogoče se bolj razume na živinske bolezni kakor sam živinski zdravnik, ki se je mudil pred enim letom v Podgorju. Pri ljudeh je vsled tega rastlo zaupanje v tajno moč, ki jo je imela coprnica v Polančevi bajti in prihajali so znanprej še češče.

Tudi stara Borovnica je prišla tožiti, da ji je odnesla lisica to vi gred že pet najlepših kur. Dobro ima zavarovane, pa ta zvitoropka jih iztakne povsod. Ali bi ji morebiti ne mogla nasvetovati kakšno izdatno sredstvo proti temu? Seveda Borovnica ni vedela, da so se bili že pred enim mesecem nastanili cigani v Koprivnikovem lesu in so bili oni tiste zvitoropke, ki so ji odnašale kure. Coprnica pa ji je nasvetovala čudno sredstvo, ki edino bi moglo še kaj pomagati.

"Ali imate še petelina pri hiši?" je vprašala.

"Da, tega nam še hvala bogu ni odnesla. Zelo lep je in škoda bi ga bilo najbolj," je odvrnila Borovnica.

Ciganki so se zasvetile črne oči v tajni radosti.

"Veste kaj", je nadaljevala nato, "ako hočete, da vam bo lisica znanprej pustila vašo kurjad pri miru, morate zaklati še petelina!"

"Kaj, petelina naj zakoljem!" se je zavzela Borovnica.

"Da, da, edino to še more kaj pomagati, vse druge poskušnje bi bile zastoj. In sicer napravite takole: Petelinu odsekajte glavo, izrežite mu drob in mlin, drugo pa prinesite meni. Vse to pa se mora zgoditi zgodaj zjutraj, še prej nego bo petelin prvokrat zapel. Glavo takoj obesite nad kurjakom, drob z mlinom pa pokopajte tam, kjer je petelin dan poprej poslednjekrat zapel. Ali ste vse razumeli?"

Borovnica izpočetka ni odgovorila ničesar, preveč škoda se ji je zdelo petelina.

"Nikakor vas ne silim k temu, toda edino od vas je odvisno, ako hočete, da se vam ohranijo še ostale kure!"

"Poskusiti hočem", je po daljšem presledku dejala Borovnica, "saj imamo še mlajšega petelina doma. Če le kaj pomaga, pa je dobro."

Cigankine oči pa so iznova začarele ognjevito in bliskoma. Veselila se je pač že znanprej na tolstega petelina, ki ga ji prinese jutri zjutraj Borovnica.

Vse, kakor ji je naročila coprnica, vse natančno je izpolnila Borovnica, toda skrivnostni ni razodela nikomur drugemu. Ustala je ob dveh zjutraj; po celom Podgorju je bilo še mirno, nikjer se še niso oglašali petelinčki. — Drugi dan pa so Borovnikovi poslali zmajevali z glavami, ugledavši petelinovo glavo visečo nad kurjakom. Nekam čudno se jim je zdela cela stvar, zlasti ker Borovnica ni porekla k temu niti besede, dočim je tedaj, kadar ji je bila izginila v noči kakšna kura, jadovala kot bi bila poginila cela krava.

Coprnica v Polančevi bajti pa je sleparila dalje. Tudi mlajši so prihajali k nji po svet. Njihove bolečine in težave so bile najbolj tajne, nikomur drugemu bi jih morda ne bili razodeli. Coprnici pa lahko priznajo vse, so si mislili, saj morebiti itak kmalu pojde odtod in se ne pobriga za nikogar več. Mogoče pa le pomaga.

In v tej nadeji je prišla nekega dne Pihlerjeva Lenčka v bajto. Skrivnost ji je ležala na sru, a bala se je odkriti jo nekomu. Pa tudi v bajti si izpočetka ni upala govoriti naravnost, po ovinkih šele je skušala priti na stvar samo.

Tedaj pa jo je prehitela coprnica, rekoč:

"Vem, vem, po kaj si prišla. Z Žagarjevim Tineto bi se zopet rada spravila, kaj?"

In zavzelo se je dekle, kako da je mogoče, da je coprnici znana že vsa njena skrivnost. Ni vedelo namreč, da je bil dan poprej Žagarjev Tine ravno v tej zadevi v bajti in ji je razložil celo stvar.

Na pustni torek je bilo, ali pravzaprav že na pepelnico zjutraj, ko sta se sprla Tine in Lenčka. Odbilo je polnoči in ljudje so zapuščali plesišče. Tudi Lenčka je hotela domov, kakor vsi dobri kristjani, takoj po dvanajsti uri. In tudi Tineta je menila spraviti domov, pa nikakor še ni hotel. Pregloboko je bil pogledal v kozarec in ni mogel verjeti, da je pust že minul. Silil jo je celo, da naj ostane še ona, češ, začelo bo postajati šele prav veselo. A ker se le nikakor ni hotela vdati, je postajal trd in sirov in končno je dejal:

"Če ti ne ostaneš, saj je še drugih deklet dosti za ples, morda še lepših kakor si ti!"

"Že dobro, Tine, ne pogledam te več," mu je odgovorila in odšla proti domu.

Tinetu pa je bilo žal tistega večera, začutil je, da se je prenagil, da jo je globoko razžalil. A vendar si ni upal približati Lenčki, preveč ga je bilo sram. Toda tudi nji je bilo hudo. Vedela je pač, da Tine tega ni nameraval storiti, malo natrkan je že bil, pa mu je ušlo kar nehote. Ali vendar se ga je doslej vedno skrbno ogibala, četudi ste bili obeh sreči v veliki in čisti ljubezni drugo za drugo.

Čarovnica pa je zopet vse popravila. Svetovala je Lenki, naj gre v soboto točno ob sedmih zvečer dol k studencu in se trikrat po licu umije s čisto studenčnico. Pa bo prišel odnekod Tine in se bo začudil njeni lepoti ter jo poprosil odpuščanja.

Medtem pa je bila coprnica tudi Tineta obvestila o celi zadevi, naročujoč mu, da naj se v soboto ob sedmi uri zvečer poda proti studencu, kjer se bo umivala Lenčka.

Zgodilo se je tako. Baš ko se je hotela Lenčka že odpraviti nazaj proti domu, je prišel Tine. Ni se ji mogel ogniti. Odpuščanja jo je prosil, ona pa mu je bila odpustila že davno, davno. V nedeljo jutro pa mu je cvetel za klobukom zopet rdeč nagelj iz okna Lenčkinega.

Bila je lepa poletna noč, vse tiho naokoli. Le tupatam je zalajal pes na vasi, ozval se mu je njegov sosed tam ob koncu sela, pa je bilo zopet mirno.

In v to tiho noč poletno se je naenkrat oglašil plat zvona. Ljudje so vstajali, le po napol oblečeni so hiteli iz hiš, meneč da je ogenj v domači strehi. Pa je gorela Polančeva bajta, ki je hvala bogu stala izven vasi, tako da za sosedne domove ni bilo nevarnosti. Ko so prispeli prvi gasilci k bajti, je poknilo in strop se je podrl. Visoko k nebu so zletele iskre.

"Kje je coprnica, ali se je rešila?" so povpraševali nekateri boječ, kakor bi izgubili z njo bogve kaj.

Toda nikjer je ni bilo.

"Najbrže je zgorela. Iznenadil jo je ogenj in jo zadušil," so menili drugi.

In tako so ugibali sem in tja, za bajto pa se skoro nihče ni brigal, saj itak ni bilo kaj rešiti več. Vse je bilo že razpalo, nekaj let sem nihče ni več stanoval v njej.

Tačas pa je bila coprnica že onkraj hribov, raztezajočih se ob Pogorju.

Prišle so tisto noč k bajti tri temne postave z žaklji na hrbtu in gorjačami v rokah. V bajti se je zasvetilo. Coprnica je namreč prižgala svetiljko, ti trije prišli so napolnili vreče s stvarmi, ki jih je starka nabrala pri Podgorjanjih. Ko so bili pripravljeni za odhod, je vrgla coprnica svetiljko v seno, ki ji je služilo kot ležišče, te tri postave in z njimi tudi starka pa so izginile v temni noči in se skrile kmalu v gostem lesu. Prav tisto noč pa so izginili tudi cigani iz Koprivnikovega lesa, dolgo časa nadloga in strah širni okolici.

Črna gora in Srbija. Dunaj, 5. avgusta. Urednik dunajske "Neue Presse", ki se nahaja na Cetinju in ki je bil sprejet od črnogorskega kneza Nikite, poroča o svojem razgovoru s knezom med drugim tudi o razmerju med Črno g. in Srbijo. Knez Nikita se je nasproti njemu izrazil, da vladajo med Črno goro in Srbijo prijateljski odnošaji, da ga pa žalosti, ker pri slavnostnih kralj Peter ne bo osebnost navzoč, da bo pa sprejem kraljeviča Aleksandra tem prirnejši. Med črno goro in Srbijo ni nikakega naspotstva. Vse govorice o napetem razmerju med Srbijo in Črno goro je pripisovati le nekaterim slabo informiranim listom.

NAZNANILO.

Vsem cenj. članom društva Zorislava št. 5 S. S. P. Z. v Darragh, Pa. naznanjam, naj se zanesljivo udeležijo izvanredne seje, ki se vrši 28. avgusta. Pri seji bode volitev delegata za prihodnjo konvencijo, ki se vrši meseca oktobra. Vsaki član, ki se ne udeleži seje, bode kaznovan z 50c globe. Kazen ne zadene onega, ki je oddaljen za 5 milj. ali je prost ali bolan.

Pozdrav vsem sobratom S. S. P. Z.

Jos. Hauptman.

DR. RICHTER'S

"PAIN-EXPELLER"

Človek, ki trpi bolečine, je ravno tako brez pomoči, kakor razbita ladia na pečinah. Če boleha na revmatičnih bolečinah, nevralgiji, prehlajenja itd. poskusite vrgnetje.

PAIN-EXPELLERJEM, priznajo dobro domače sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah po 25 in 50c.

F. A. D. RICHTER & CO.

215 Pearl St., New York.

Pašle na varstvo znamko v sidrom.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.

toči PERU PIVO.

PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.

Podpirajte krajevno obrt!

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz českega hmela in izbranega ječmena.

LAGER

MAGNET

GRANAT

Razvažajo pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvorite gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST. cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimske in spomladne obuče.

Angleščina

brez učitelja! Slovensko - Angleška

Slovenica, Tolmač in Angl. Slov. Slovar stane samo \$1.00, in je dobri pri

V. J. KUBELKA

538 W. 145 St., New York, N. Y.

Pišite po cenik knjig!